

СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2016-2020 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭН АЖИЛЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

2017-12-10

Үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан зорилт	Арга хэмжээ ний дугаар	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр /сая тагнаг/	Зорилтот түвшин, үр дүн /хөрөнгийн хэмжээ эх үүсвэр/		Хэрэгжилтийн хувь
						Он		
						Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Хүрсэн түвшин, үр дүн	
Нийгмийн бодлого								
1.1 Боловсрол								
1.1.1 Бүх шатны боловсролын чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	1	Тэргүүлэх чиглэлийн судлагдахууныг тодорхойлж сум, орон нутгийн онцлогийг тусгасан чиглэлийг хэрэгжүүлэх	2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, Сургууль, цэцэрлэг,		Монгол хэл, гадаад хэл, математик, байгалийн ухааны хичээл тус бүрээр чиглэл боловсруулж хэрэгжүүлсэн байна.	2025 онд хос бичигтэн болохтой холбогдуулан Үндэсний бичиг үсгийн баярыг тохиолдуулан Булган сумын ЗДТГ, БСУГ-аар, Аймгийн төв номын сан хамтран Булган сумын Засаг даргын нэрэмжит “Үндэсний бичиг-Бидний бахархал”сэдэвт монгол бичгийн тэмцээнийг зохион байгуулж иргэдийн монгол бичгийн боловсролыг нэмэгдүүллээ. Мөн аймгийн БСУГ-тай хамтран бийрэн бичгийн сургалтыг зохион байгуулж 10 гаруй иргэнийг хамруулан сургалаа. Байгалийн ухааны чиглэлээр сургуулиуд туршилтын талбай байгуулан хүүхэд бодит орчинд сурч боловсрох нөхцөлийг бүрдүүлэн хичээл сургалтын үйл ажиллагааг явуулж байгаа ба гадаад хэлний чиглэлээр ЭӨЦС, 12 жилийн 1 дүгээр бүрэн дунд сургуулиуд Энхтайвны корпусны шугамаар гадаад мэргэжилтэнг урьж ажиллуулж хүүхэд, багшийг хөгжүүлсэн арга хэмжээ болж байна. Мөн Булган	100%

							сумын 150 хүүхдийн хүчин чадалтай 2-р цэцэрлэгийн барилга ашиглалтанд орсон ба 3 дугаар 12 жилийн бүрэн дунд сургуулийг байгалийн ухааны гүнзгийрүүлсэн сургалттай сургууль болгож үйл ажиллагааг эхлүүлэхээр захирлыг томилоод байна.	
2	Жил бүр сумын Засаг даргын нэрэмжит “Монгол хэл”-ний олимпиадыг зохион байгуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, ЕБС-иуд			Олимпиадын бэлтгэл ажлыг хангаж чанартай зохион байгуулах	2017-2018 оны хичээлийн жилээс эхлэн Булган мээж ОНӨХХК-тай хамтран сумын Засаг даргын нэрэмжит “Эх хэл бичгийн олимпиад”-ыг анги нийтийн олимпиадыг 9-р ангиудын дунд 2 үе шаттай зохион байгуулж байна. Эхний үе шатыг 2-р сард сүүлийн шалгаруулалтыг 5 сард хийхээр уралдаанаа зарлан сургуулиуд олимпиадад бэлтгэж байна.	100%
3	“Оюунлаг Булган”, “Амжилтын галт тэрэг” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, сургууль, цэцэрлэг, БСУГ			Багш нарын идэвх санаачилга, хариуцлага нэмэгдэж ажлын үр дүн сайжирна, суралцагчдын сурлагын чанар дээшилсэн байна.	Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн дэд хөтөлбөр “Оюунлаг Булган” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хэсгийг сумын Засаг даргын захирамжаар байгуулан төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаж байгаа бөгөөд сургууль, цэцэрлэгүүдэд шатрын дугуйланг бага, дунд, ахлах ангийн түвшингээр хичээллүүлж цэцэрлэгийн насны хүүхдүүдийн дунд “Цодгор хүү” тэмцээнийг, багш, ажилтан албан хаагч, эцэг эхчүүдийн дунд аварга шалгаруулах тэмцээнийг амжилттай зохион байгуулан аймгийн аварга шалгаруулах тэмцээнд оролцууллаа. Мөн хөтөлбөрийн хүрээнд	100%

							<p>мэтгэлцээний клубыг сургуулиудад байгуулан сургагч багш нарыг бэлтгэх үйл ажиллагааг явуулж, аймгийн мэтгэлцээний тэмцээнд ЭӨЦС-иас 3 баг оролцон 1 баг 2-р байр эзлэн улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд амжилттай оролцсон байна. Үүнээс гадна хүүхдийн оюуны хөгжлийг дэмжиж соробан сампингийн дугуйланг хичээллүүлж байна. Мөн 7-р цэцэрлэг “Шатрын өрөө, “Номын өргөө”-г шинээр байгуулан үйл ажиллагаа явуулж байгаа ба Соёлын ордны англи хэлний номын санг монгол номоор фонд баяжилтыг хийж эхлэн ном хандивлах аяныг өрнүүлснээр 200 гаруй монгол номтой болсон ба аймгийн Засаг даргын 1 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар сүүлийн үеийн уран зохиолын номоор фонд баяжилт хийлээ.</p>	
4	<p>Сургууль, цэцэрлэг тус бүр хүүхэд хөгжлийн танхим ажиллуулах, хичээл ээс гадуурх сургалт хүмүүжлийн ажлыг өргөжүүлж, хүүхэд багачуудын авьяас чадвар, бие бялдар, урлаг гоо зүйн мэдрэмж, техник сэтгэлгээг хөгжүүлэх</p>	2016-2020	Сумын ЗДТГ Сургууль, цэцэрлэг, БСУГ		<p>Сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүдийн 80-аас доошгүй хувь нь дугуйлан секцэнд хамрагдсан байна.</p>	<p>Хүүхэд багачуудын бие бялдар, хөгжил урлаг гоо зүй, техник сэтгэлгээг хөгжүүлэх зорилгоор сургуулиудад мэтгэлцээний танхим, цэцэрлэг бүрт хүүхэд хөгжлийн танхим байгуулан ажиллуулж байна. Хүүхдийн бие бялдар, урлаг гоо зүйн мэдрэмж оюун ухааныг хөгжүүлэх зорилгоор сургууль цэцэрлэгүүдэд 20 гаруй төрлийн секц дугуйланг явуулж давхардсан тоогоор нийт сурагчдын 70 гаруй хувийг</p>	100%	

							хамруулан сургаж байна.	
	5	Хичээлээс гадуурх үйл ажиллагааг явуулах орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, сургууль цэцэрлэг		Хичээлээс гадуурх үйл ажиллагаа тогтмолжсон байна.	12 жилийн 1 дүгээр бүрэн дунд сургуулийн өргөтгөл барилга угсралтын ажил 70 орчим хувьтай баригдаж байгаа ба 12 жилийн 3 дугаар бүрэн дунд сургууль ашиглалтанд орж удирдлага томилогдон хичээл сургалтын үйл ажиллагаа явуулах бэлтгэл ажлыг хангаж байна. Ирэх сараас үйл ажиллагаагаа эхлүүлснээр хүүхдүүд хичээлээс гадуурх сургалт хүмүүжлийн үйл ажиллагаа явуулах орчин бүрдэж байна.	70%
1.1.2 Багш, боловсон хүчний мэдлэг боловсролыг тасралтгүй дээшлүүлж үе шаттай сургалтуудад хамруулан хүний нөөцийн чадавхийг бэхжүүлнэ.	6	Сургууль, цэцэрлэгийн багш нарын мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх аймаг, бүс, улсын чанартай сургалтуудад үе шаттай хамруулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, сургууль, цэцэрлэг, БСУГ		Багш нарын мэдлэг боловсрол дээшилсэн байна.	Багш сурган хүмүүжүүлэгчдийн мэдлэг боловсролыг тасралтгүй дээшлүүлэх тэднийг мэргэшүүлэх зорилгоор багш нарыг урт богино хугацааны сургалтуудад хамруулан ажиллаж байна. Тухайлбал: Энэ хичээлийн жилд багшийн мэргэжил дээшлүүлэх институтын үндсэн сургалтанд 10 дахь жилдээ ажиллаж байгаа 18 мэргэжлийн багшийг /бага анги, математик, хөгжим бүжиг г.м/, БСУГ-аас Монголын хүний нөөцийн ассиосациастай хамтран зохион байгуулсан СӨБ-ын багш мэргэжлийн мэргэшүүлэх сургалтанд цэцэрлэгийн багш нарыг бүрэн хамруулаа. Мөн 3,7 дугаар цэцэрлэгийн эрхлэгч, 6-р цэцэрлэгийн багш арга зүйч, 4-р цэцэрлэгийн арга зүйч боловсролын магистрын сургалтанд хамрагдан суралцаж	100%

							төгссөн.Багш, туслах багш нарын дунд “Багш олимпиад-2017” олимпиад, “Туслах багш 2017” арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулсан нь багш нарын мэдлэг боловсролыг тасралтгүй дээшлүүлсэн томоохон арга хэмжээ боллоо. Мөн энэ хичээлийн жилд аймгийн БСУГ-аас зохион байгуулсан сургалтанд багш нар 100 хувь хамрагдаж мэдлэг боловсролоо дээшлүүлсэн ба Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн эрхлэгч Г.Туяа, 4-р цэцэрлэгийн арга зйүч Б.Нансалмаа нар Япон, Солонгос улсад туршлага судлах сургалтанд хамрагдсан байна. ЭӨЦС багшийн ёс зүй, тогтвортой хөгжлийн бодлого, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал зэрэг сэдвийн хүрээнд Орхон аймгаас сургагч багш урьж оролцуулан сургалт мэдээллийг хийсэн байна.	
1.1.3 Боловсролын байгууллагуудын материаллаг баазыг нэмэгдүүлж, засвар үйлчилгээг үе шаттай хийж суралцагчдад тэгш хүртээмжтэй суралцах нөхцөл боломжийг нэмэгдүүлнэ.	7	Боловсролын салбарт хүүхдийн сурч боловсрох хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн тоглоом наадгай, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоног төхөөрөмж, зөөлөн эдлэлээр хангах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, сургууль, цэцэрлэг, төсөл хөтөлбөр		Материаллаг бааз нэмэгдэж хичээл сургалтын үйл ажиллагаа явуулах орчин нөхцөл бүрдсэн байна.	Хүүхдийн сурч боловсрох таатай орчин бүрдүүлэх зорилгоор цэцэрлэгүүд хэмнэгдсэн зардлаасаа ангиудад дрож, тоос сорогч, компьютер, принтер зэргийг авч материаллаг баазаа нэмэгдүүллээ. Мөн 1-р цэцэрлэг гаднаа явган зам барих, дээжний хөргөгч авах, 2-р цэцэрлэг гадна болон дотор тохижилт хийх \гал тогооны иж бүрэн тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан\, 3-р цэцэрлэг гал тогоондоо засвар үйлчилгээ хийх,	100%

						<p>буузны жигнүүр, хөргөгч вандан авах зэргээр материалаалга баазаа нэмэгдүүлсэн ба 4-р цэцэрлэг өөрсдийн нөөц боломжоор 1-р хоолны тогоо, буузны жигнүүр, бүлгүүдийн ариун цэврийн байгууламжийг шинэчлэн сайжруулсан, аймгийн хөрөнгө оруулалтаар гаднах машины зогсоолыг, ДЗОУБ-ын хөрөнгө оруулалтаар ширээ сандал, шкаф, тавиураар хангах ажлыг хийсэн. Мөн 6-р цэцэрлэг Турк улсын ТИКА төслийн шугамаар 85,0 сая төгрөгний их засвар, ДЗОУБ-ын санхүүжилтээр шкаф, ширээгээр, УИХ-ын гишүүний хөрөнгө оруулалтаар өнгөт принтерээр хангагдсан. 7-р цэцэрлэг хашааныхаа өнгө үзэмжийг сайжруулж, гадна машины зогсоолыг хийсэн, 2 ангийн зөөлөн эдлэл, салбар цэцэрлэгт ариун цэврийн өрөө, 00-ын асуудал, номын өргөө байгуулсан, шатрын өрөөг тохижуулсан. Цэцэрлэг сургуулиуд багш ажилчдын дунд бүтээлч ажил болгон болзолт уралдаануудыг зарлан анги танхим, гадаад дотоод орчноо тохижуулж сургалтын хэрэглэгдэхүүнүүдийг тасралтгүй нэмэгдүүлж, хичээл сургалтын үйл ажиллагаануудыг олон талт сонирхолтой хэлбэрээр хүүхдийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн хийж байна. Булган сумын сургууль</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--

							цэцэрлэгүүдийн хувьд тоглоом наадгай, сургалтын хэрэглэгдэхүүний хангалт 90 хувьтай байна.	
	8	2-р цэцэрлэг, 640 хүүхдийн шинэ сургуулийн барилга болон 1-р сургуулийн өргөтгөлийг ашиглалтанд оруулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, сургууль цэцэрлэг		Дуусаагүй байгаа барилгууд ашиглалтанд бүрэн орсон байна.	Булган сумын 2-р цэцэрлэгийн барилга ашиглах боломжгүй болж шинэ барилга баригдаж эхлэн нэлээд удаашралтай явсан бол энэ онд ашиглалтанд оруулан 150 хүүхэд хүлээн авах хүчин чадалтайгаар хэвийн үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Харин 12 жилийн 1 дүгээр бүрэн дунд сургуулийн өргөтгөл, онд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар ажил хийгдсэн ба 640 хүүхдийн хүчин чадалтай шинэ сургуулийн барилга ашиглалтанд орж улсын комисс хүлээж авлаа.	100%
	9	3-р цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөл, 4, 6-р цэцэрлэг, 7-р цэцэрлэгийн харьяа цэцэрлэгийн барилгад их засвар хийх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, сургууль цэцэрлэг		Их засвар өртгөтгөлийн ажил хийгдсэн байна.	3-р цэцэрлэгийн өргөтгөлийн зургийн даалгаврыг боловсруулж байна. Мөн 1-р багт Катар сангийн хөрөнгө оруулалтаар шинэ 5-р цэцэрлэг баригдахаар төлөвлөгдөн зураг төсөв, газрын асуудлууд шийдэгдээд байна.	40%
1.1.4 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд иргэдийг бүх шатны боловсролд хамруулж, насан туршийн боловсролын үйл ажиллагааг тасралтгүй зохион байгуулна.	10	Сургууль, цэцэрлэгт хамрагдах боломжтой хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн суурь судалгаатай болох	2016-2020	Сумын ЗДТГ, сургууль, цэцэрлэг		Суурь судалгаатай болсон байна.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй 50 гаруй хүүхдийн суурь судалгаатай болж сургууль цэцэрлэгт хамруулах арга хэмжээнүүдийг авч ажиллаж байна. Энэ хичээлийн жилд цэцэрлэгт 2, ЕБС-д 2 хүүхдийг хамруулан сургалаа.	100%
	11	Хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцах боломжтой хүүхэд, насанд хүрэгчдийг	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, ЕБС		Иргэдийн боловсролын түвшин дээшилсэн байна.	Сургууль цэцэрлэг бүр тойргийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн судалгааг гаргаж нөхөн боловсрол олгох арга	70%

		бүх шатны боловсролд хамруулах замаар нийгэмшүүлэх орчин нөхцөлийг бүрдүүлэн, өөрсдийн чадамжинд суурилсан сонирхолтой ажлуудыг зохион байгуулах					хэмжээг авч ажиллан энэ хичээлийн жилд цэцэрлэгт хамрагдаагүй байсан 2 хүүхдийг цэцэрлэгт хамруулан сургуулийн өмнөх боловсрол олгосон ба АББ-ын холимогт бүлэгт хөгжлийн бэрхшээлтэй 5 хүнийг хамрууллаа.	
12		Насан туршийн боловсролын үйл ажиллагааг тогтмолжуулж, иргэдийн хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн сургалт мэдээллийг чанартай зохион байгуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, ЕБС		Иргэдийн боловсролын түвшин дээшилж сургалт мэдээллийн ажил тогтмол чанартай явагдсан байна.	Аймгийн Засаг даргын захирамжаар насан туршийн боловсролын төвийг байгуулж БСУГ-ыг түшиглэн 3 орон тоотойгоор үйл ажиллагаа явуулж байна. Энэ онд төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран онд хууль эрх зүйн 4, эрүүл мэндийн боловсрол олгох 5, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох 1 сургалт, эрүүл аж төрөх эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх 2 удаагийн сургалтыг зохион байгууллаа. Мөн 12 жилийн 1 дүгээр бүрэн дунд сургууль дээр дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтанд 29 суралцагчтайгаар энэ хичээлийн жилд хичээл сургалтын үйл ажиллагааг явуулж суурь боловсрол 5 иргэнд, бага боловсролыг 10 иргэнд олгож төгсгөлөө. 2017-2018 оны хичээлийн жилд судалгаа бүртгэлд үндэслэн 25 суралцагчтай хичээллэж байна..	100%
13		Сургууль завсардсан хүүхдийн мэдээлэл, судалгааг гаргаж,	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, сургууль цэцэрлэг		Хүүхэд бүр сурч хүмүүжих боломжтой болно.	Сургууль завсардсан болон нөхөн боловсрол эзэмших шаардлагатай иргэдийн судалгааг гаргаж 2016-2017 оны хичээлийн жилд 8	100%

		нөхөн боловсрол олгох					иргэнийг, 2017-2018 оны хичээлийн жилд мөн 5 иргэнийг дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтанд хамруулж байна.	
Соёл урлаг								
1.2.1 Соёл урлагийн байгууллагын материаллаг баазыг нэмэгдүүлж, мэргэжлийн боловсон хүчнээр ханган мэдлэг боловсролыг тасралтгүй дээшлүүлж, хүн амд урлаг, соёлын бүх үйлчилгээг жигд хүргэнэ.	14	Соёлын төвийн бүтэц орон тоог жил бүр нэмэгдүүлж ордны жишигт хүргэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, Соёлын ордон		Ажлын байр нэмэгдэхийн зэрэгцээ соёлын ордны үйл ажиллагаа өргөжнө.	Соёлын төвийг соёлын ордны бүтэц орон тоотой ажиллах хүчнийг ажиллуулах саналыг холбогдох байгууллагуудад саналаа хүргүүлэн ажилласнаар 2018 оны төсөвт цалингийн санд 1,0 сая төгрөгийг нэмж тусгуулсан. Мөн Соёлын төв өөрсдийн давсан орлогоос морин хуурийн багшийн урамшууллыг шийдвэрлэн ажиллуулж байна.	70%
	15	Ажилтан албан хаагчдын мэдлэг боловсролыг тогтвортой дээшлүүлэх, уран бүтээлчдийн нөөц бэлтгэж, сургах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, Соёлын ордон		Мэдлэг боловсрол нэмэгдэж иргэдэд хүргэх соёлын үйлчилгээ чанаржина.	Соёлын ажилтнуудыг чадавхижуулах сургалтанд хамруулан мэргэжил боловсролыг дээшлүүлж тасралтгүй дээшлүүлж байна. 2016 онд соёлын ордны эрхлэгч удирдах ажилтны сургалтанд 2 удаа, ажилтан Ганзориг, Маралмаа нар 2 удаа, 2017 онд мөн эрхлэгч 1 удаа, номын санч Маралмаа номын санчийн сургалтанд хамрагдан мэдлэг боловсролоо дээшлүүллээ. Мөн соёлын ордны эрхлэгч, хөгжмийн багш Улаан Үүд хотод туршлага судалж хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлсэн ба Соёлын ордон мэргэжлийн уран бүтээлчдийг бэлтгэж сургах тал дээр ОХУ-ын Улаан үүд хотын багшийн коллежтой хамтран 2015-2016 оны хичээлийн жилд 8 оюутан сургаж байсан бол 2016-2017	100%

							оны хичээлийн жилд 15 оюутныг нэмж элсүүлж хөгжмийн багшийн ангид 19, биеийн тамирын багшийн ангид 2, зураг дизайны ангид 2 оюутныг суралцуулж бэлтгэж байна.	
1.2.2 Ардын авъяастан, соёлын өвийг өвлөн тээгч, билэг авьяастнуудын санал санаачлагыг дэмжин тэдэнтэй хамтран иргэдэд үзүүлэх урлаг, соёлын үйлчилгээг нэмэгдүүлнэ	16	Уртын дуу, Морин хуур хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж уран нугаралтыг сурталчилах, түгээн дэлгэрүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, Соёлын ордон		Морин хуур, уртын дуу, уран нугаралтаар хичээллэгсдийн тоо нэмэгдсэн байна.	“Уртын дуу, Морин хуур” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхээр сумын Засаг даргын захирамжаар ажлын хэсгийг байгуулан төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангаж суманд 1, сургууль тус бүрт 1 багш уртын дууны сургагч багшаар бэлтгэн хичээл сургалтын үйл ажиллагаануудыг явуулж байна. Энэ онд аймгийн Соёлын ордон дээр уртын дууны сургагч багшаар Долгорсүрэнтэй гэрээ байгуулан сургалтыг эхлүүлж одоогийн байдлаар 9 хүнийг сургаж байна. Мөн “Булган хотын хавар” урлагийн наадамд шинэ ардын авьяастнуудыг нээн илрүүлэх зорилгоор морин хуур уртын дууг тодорхой 1 шалгуур болгон оруулсан нь хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх нөөцөө бүрдүүлсэн томоохон арга хэмжээ боллоо. Энэ онд аймгийн “Ардын урлагийн наадам”-д оролцох ардын авьяастнуудын бэлтгэл сургуулилтыг сайтар хийж оролцуулснаас “Уртын дуу”-ны төрөлд ЭӨЦС-ийн багш Х.Мөнхбаатар 1-р байр, морин хуурын төрөлд ЭӨЦС-ийн хамтлаг тэргүүн байрыг эзэлсэн амжилттай оролцож	100%

						<p>нийлбэр дүнгээр Булган сум тэргүүлэн цомын эзэн боллоо.“Уран нугаралт”-ыг сурталчлан, дэлгэрүүлэх ажлыг эхлүүлжХөтөл тосгоны “Нарны охид” уран нугаралтын клубын багш Э.Түмэнжаргалыг урьж 25 нугараач хүүхэдтэйгээр хичээл сургалтын үйл ажиллагааг эхлүүлж өнөөдрийг хүртэл маш амжилттай хичээллэж байна. Сургалт эхэлсэнээс хойш сурагчид маань “Талын шувуу”, “Бурхад”, “Гурвал”, “Шанз” зэрэг нугаралтын үзүүлбэрийг сурч олон нийтэд хүргээд байна. Мөн Соёлын ордноос зохион байгуулсан 10 тоглолт, 5 үйл ажиллагаанд уран бүтээлийн дээжийг өргөн барьсан байна.Өнгөрсөн 10 сард нугараачид Дундговь аймагт болсон өсвөрийн циркчдийн улсын уралдаанд амжилттай оролцож тусгай байр эзэлсэн амжилттай ажиллаж байна.</p>	
17	Амьд хөгжмийг сурталчилах, дэлгэрүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, Соёлын ордон	Амьд хөгжим суралцагчдын тоо, хамтлаг нэмэгдсэн байна.	Амьд хөгжмийн дугуйланг Соёлын ордныг түшиглэн хичээллүүлж байна. Одоогийн байдлаар 16 суралцагчтай бэлтгэл сургуулилтыг хийхээс гадна амьд хөгжмийг иргэдэд сурталчилан 23 төрлийн арга хэмжээг оролцлоо. Сум төдийгүй аймгийн хэмжээнд амьд хөгжмийг сурталчилан түгээн дэлгэрүүлэх зорилгоор Хялганат тосгонд сургалт зохион байгуулж 18 хүүхдийн бүрэлдэхүүнтэй 3 хамтлагийг шинээр байгуулахад дэмжлэг	100%	

						үзүүлэн хамтран ажиллалаа. Мөн Булган аймгийн ЦГ, ОБГ-ын дэргэд цахилгаан хөгжмийн хамтлагуудыг байгуулан арга зүйн дэмжлэг үзүүлэн ажиллаж байна.	
18	Ардын урлагийн наадмыг 2 жил тутамд зохион байгуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, Соёлын ордон		Үндэсний өв соёлыг хадгалсан ардын авьяастнуудыг бэлтгэгдэнэ.	Булган хотын хавар урлагийн наадмыг зохион байгуулж ардын авьяастнуудыг нээн илрүүлэх хөгжүүлэх түгээн дэлгэрүүлэх арга хэмжээ авч ажилласан. Урлагийн наадмаас шалгарсан ардын авьяастнуудын бэлтгэл сургуулилтыг сайтар хийж оролцуулснаас “Уртын дуу”-ны төрөлд ЭӨЦС-ийн багш Х.Мөнхбаатар 1-р байр, морин хуурын төрөлд ЭӨЦС-ийн хамтлаг тэргүүн байрыг эзэлсэн амжилттай оролцож нийлбэр дүнгээр Булган сум тэргүүлэн цомын эзэн боллоо.	100%
19	“Булганы хавар” соёлын арга хэмжээг жил бүр зохион байгуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, Соёлын ордон		Сумын хэмжээнд иргэдэд хүрэх соёлын үйлчилгээ сайжирч, иргэдийн оролцоо нэмэгдсэн байна.	Иргэдэд хавар цагийн соёл урлагийн арга хэмжээг шинэлэг хэлбэрээр хүргэх иргэдийн авьяас чадварыг нээн илрүүлэх соёлын биет өвийг сэргээн хөгжүүлэх зорилгоор “Булган хотын хавар” урлагийн наадмыг анх удаа санаачлан зохион байгуулж төр хувийн хэвшлийн 23 байгууллагын 600 гаруй ардын авьяастнуудыг оролцуулж шилдгүүдийг шалгаруулан олон олон шинэ авьяастнуудыг нээн илрүүлсэн томоохон арга хэмжээ боллоо. Уг наадамд тэргүүн байранд ЭӨЦС, дэд байранд цагдаагийн газар, гутгаар байранд 12 жилийн 1-р бүрэн дунд сургууль,	100%

							тусгай байрыг Төрийн банк, Хужирт баг, Булган хангай МСҮТ тус тус эзэллээ.	
1.2.3 Соёлын ордоны музейн үзмэр, номын фондын баяжилтыг нэмэгдүүлж, интернетийн орчныг сайжруулан үйл ажиллагааг өргөжүүлнэ.	20	Соёлын ордоны музейн үзмэрийг нэмэгдүүлж баяжуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, Соёлын ордон		Үзмэрийн тоо нэмэгдсэн байна.	Монгол улсын анхны хурандаа цолтон Бүрэгхангай сумын уугуул 3.Жанцан, Булган аймгийн 4 гавьяат Баасанжав, Саранчимэг, Цолмонбаатар, Очирбат, МУ-ын анхны баавгай сургагчийн хөрөг зургийг байршуулан музейн үзмэрийг баяжууллаа.	100%
	21	Англи хэлний номын санг түшиглэн англи хэлний сургалтуудыг хүүхэд, залуучууд, насанд хүрэгчдэд явуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, Соёлын ордон		Сургалтын үйл ажиллагаа тогтмолжиж иргэдийн англи хэлний боловсролын түвшин нэмэгдсэн байна.	Сумын Соёлын ордны англи хэлний номын санг түшиглэн англи хэлний сургалтыг зохион байгуулан тэдний хэлний мэдлэгийн боловсролыг нэмэгдүүлж ажиллалаа. Сургалтанд 25 хүүхэд, 10 гаруй насанд хүрэгчид хамрагдлаа.	100%
Эрүүл мэнд								
1.3.1 Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлнэ	22	Сар бүрийг тодорхой сэдвээр эрүүл мэндийн сарын аян зарлаж сургалт мэдээлэл тогтмол хийх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, ӨЭМТ, ЭМГ		Нийт иргэдийн 30 хувийг сургалт мэдээлэлд хамруулсан байна.	Аймгийн Засаг даргын захирамжаар сар бүрийг “Нэрэмжит сар”-ын ажил болгон зарласантай холбогдуулан сумын хэмжээнд төлөвлөгөө боловсруулан холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна.	100%
	23	Эрүүл мэндийн сайн дурын туслагч нарын үйл ажиллагааг идэвхжүүлж, иргэдэд хүргэх эрүүл мэндийн зөвлөмж мэдээллийг нэмэгдүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, ӨЭМТ, ЭМГ		Иргэдийн эрүүл мэндийн мэдлэг дээшилсэн байна.	Иргэдэд хүрэх эрүүл мэндийн боловсрол олгох тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор эрүүл мэндийн сайн дурын туслагч нарыг бэлтгэж тэднийг мэдээ мэдээллээр хангаж мэдлэг боловсролыг тогтмол дээшлүүлэх зорилгоор улирал бүр чадавхижуулах сургалтуудыг хийхээр төлөвлөн 3 удаагийн сургалтанд хамруулаад	70%

							байна. Энэ оны 1-р улиралд эрүүл мэндийн сайн дурын туслагч нарт айл өрхийнхөө судалгаа мэдээллийг шинэчлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор хавтас хэрэгсэл, гарын авлага зөвлөмжүүдээр хангаж халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, халдварт бус өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, идэвхтэй хөдөлгөөний ач тус, ундны усны эрүүл ахуй зэрэг сэдвүүдээр аймгийн ЭМГ-тай хамтран мэдээлэл ярилцлага хийсэн. Мөн 2,3 дугаар улиралд аймгийн ЭМГ-тай хамтран 2 удаагийн сургалт мэдээллийг хийж гарын авлага зөвлөмжөөр ханган ажиллалаа.	
1.3.2 Хөдөөгийн багийн иргэдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж урьдчилан сэргийлэх үзлэг болон дархлаажуулалтыг нэмэгдүүлнэ.	24		2016-2020		ЭМГ, ӨЭМТ, НЭ	Эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар хүртээмж нэмэгдсэн байна.	Хавдаргүй Булган аяны хүрээнд хавдрын нарийн мэргэжлийн эмч нарын үзлэг оношлогоог ӨЭМТ-үүдэд хийж 3240 иргэнийг хамруулан В вирусээс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтыг 500 хүнд хийсэн байна. Мөн Цоожэд ӨЭМТ нь АНЭ-ийн дотор, мэдрэл, нүд, арьс өнгө, хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн эмч нартай хамтран харъяа багийн иргэдэд нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэгийг 131 иргэнд хийж эрүүл мэнийн тусламж үйлчилгээг хүргэлээ. Мөн аймгийн НЭ Орхон аймагт байрлах Медипас бүсийн оношлогооны төвтэй хамтран зохион байгуулсан болон “Элэг бүтэн Монгол” хөтөлбөрийн хүрээнд Цогтхунтайжийн талбайд	100%

							зохион байгуулагдсан 2 удаагийн нарийн мэргэжлийн эмч нарын үзлэгт иргэдээ хамруулах тал дээр хамтран ажиллаж үзлэг оношлогоонд хамрууллаа.	
	25	Халдварт бус өвчний илрүүлэг үзлэгт зорилтот бүлгийн хүмүүсийг хамруулах ажлыг эрчимжүүлэх	2016-2020	ЭМГ, ӨЭМТ, НЭ		Эрт илрүүлэг үзлэгийн хувь нэмэгдсэн байна.	Артерийн даралт ихсэлт, чихрийн шижин хэв шинж 2, хөх, умайн хүзүүний өмөн, элэгний хавдраас урьдчилан сэргийлэх үзлэг оношилгоог зорилтот насны иргэдэд олон талт хэлбэрээр хийлээ. Үүнд: Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд үзлэг оношилгоог хийхээс гадна байгууллагуудаар явж ажлын байранд нь үзлэгийг хийх, мөн зорилтот бүлгийн иргэдэд урилга хүргүүлж ажилласнаар 2017 онд халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн үзлэг артерийн гипертензи, чихрийн шижингийн үзлэг 58,3 хувь, умайн хүзүүний өмөн, хөхний өмөнгийн үзлэг 29 хувьтай хамрагдсан ба урд оны мөн үетэй харьцуулахад өссөн үзлэгийн хувь өссөн.	70%
1.3.3 Мэргэжлийн байгууллагатай хамтран эмч, эмнэлгийн ажилтны хангамжийг нэмэгдүүлж, эрүүл мэндийн төвүүдийн материаллаг баазыг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлнэ	26	Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийг шаардлагатай эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, ЭМГ,ӨЭМТ		Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан байна.	Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд шаардлагатай тоног төхөөрөмжүүдийг судлаж байна.	0%
	27	Эмийн цэцэглэн ӨЭМТ-ийг түргэн тусламжийн авто машинаар хангах болон өргөтгөлийн барилгыг ашиглалтанд оруулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, ЭМГ,ӨЭМТ		Автомашинaar хангагдсан байна.	Хугацаа болоогүй.	
Биеийн тамир, спорт								

1.4.1 Нийтийн биеийн тамираар хичээллэх орчин бүрдүүлж идэвхтэй дасгал хөдөлгөөнийг амьдралын хэв маяг болгон хэвшүүлнэ.	28	Олон төрөлт дасгал хөдөлгөөний ач холбогдлын талаар сургалт сурталчилгаа хийж, баг бүрт иргэдийг дасгал хөдөлгөөн хийлгэж хэвшүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ, ӨЭМТ, БТСГ	Халдварт бус өвчний тохиолдол буурсан байна.	Сумын ИТХ-аар батлан хэрэгжүүлж буй “Ахмадуудын эрүүл мэнд идэвхтэй хөдөлгөөн” урт хугацааны хөтөлбөрийн хүрээнд ахмадууд хийн дасгалыг хийж баг бүрдүүлээд сар бүрийн 28-нд Цогтхунтайжийн талбайд дасгал хийж хэвшсэн. Цаашид үйл ажиллагааг эрчимжүүлэн баг бүр дасгал хөдөлгөөнийг хийж хэвшүүлэхээр ажлаа эхлүүлээд байна. Идэвхтэй хөдөлгөөний ач тус сэдвээр иргэдэд сургалт мэдээллийг ахмадуудад 1 удаа хийсэн ба аймгийн төвд байрлах LED дэлгэцээр шторк мэдээлэл явуулж сурталчилан ажиллалаа. Мөн Соёлын ордонд сар бүрийн 3,15-нд “Ахмадын дуулах бүжиглэх өдөр”-ийн арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулж хэвшсэн ба ойролцоо аймаг, сумын ахмадууд ирж оролцон үйл ажиллагаа өргөжиж байна. Энэ онд сумын ОНХС-ийн 10 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар 1,2,3,5 дугаар багуудад хүүхдийн тоглоомын талбай бүхий сагсан бөмбөгийн талбайг байгуулж хүүхэд өсвөр үе, залуучуудын чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрүүлэх, дасгал хөдөлгөөн хийх орчин нөхцөлийг бүрдүүллээ.	70%
	29	Ногоон байгууламж бүхий явган алхалт, гүйлтийн зам талбай, хөл бөмбөг, мөсөн гулгуурын талбай байгуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БТСГ	Нийтийн биеийн тамирын талбай баг, сургуулийг түшиглэн бий болсон байна.	Өвлийн спортыг дэмжиж мөсөн гулгуурын талбайг жил бүр аймгийн БТСГ-тай хамтран байгуулж 2017 онд сумын Засаг даргын нэрэмжит “Өсвөр үеийн аварга шалгаруулах тэшүүрийн тамцээн”-ийг амжилттай зохион байгуулж	70%

							багийн дүнгээр ЭӨЦС –ийн баг тамирчид тэргүүн байрыг эзэлсэн. Мөн Соёл амралтын цэцэрлэгт хүрээлэнд мөсөн гулгуурын талбай байгуулж иргэд чөлөөт цагаа ая тухтай өнгөрүүлэх улмаар биеийн тамираар хичээллэх орчин бүрдүүлээ.	
1.4.2 Улсын чанартай тэмцээн уралдаанд оролцох баг, тамирчдад дэмжлэг үзүүлж тэднийг сурталчлах алдаршуулах, нэрэмжит тэмцээн уралдааныг орон нутагт зохион байгуулна.	30		2016-2020			Өсвөр үе, насанд хүрэгчдийн дунд тэмцээн уралдааныг зохион байгуулалт сайтай хийж иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэн аварга багуудыг шалгаруулсан байна.	Булган хотын аварга шалгаруулах гар бөмбөг, сагсан бөмбөгийн тэмцээнийг өсвөр үе, насанд хүрэгчдийн дунд зохион байгуулах	70%

							бэлтгэн оролцуулж, 4 мөнгөн медалийг хүртсэн байна. Мөн ахмадын сумын аварга шалгаруулах шилжин явах цом бүхий гар бөмбөгийн тэмцээн, Булган сумын харьяа байгууллагуудын үйлчилгээний ажилтан албан хаагчдын дунд аварга шалгаруулах “Гар бөмбөг”-ийн тэмцээнийг амжилттай зохион байгуулж аваргуудаа тодрууллаа.	
	31	Улс, олон улсын чанартай тэмцээнд сум орон нутгаа төлөөлөн оролцох тамирчдад дэмжлэг үзүүлэх, тэднийг алдаршуулах, сурталчлах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, ЕБС, БТСГ		Материаллаг болон санхүүгийн дэмжлэг үзүүлсэн байна.	Боксын улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд оролцох баг тамирчдыг бэлтгэлээ хангахад нь эд зүйлийн дэмжлэг үзүүлэн хамтран ажилласан. Мөн хөнгөн атлетийн чиглэлээр амжилт гаргаж буй 1-р багийн иргэн н.Бат-Эрдэнэд 1.0 сая, Гал унтраах арга техникийн дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээнд амжилт гаргасан н. Мөнхтунгалагт 300.0 мянган төгрөгийн дэмжлэгийн асуудлыг аймгийн Засаг даргад уламжлан шийдвэрлүүлээ.	100%
1.4.3 Үндэсний хэв шинжийг агуулсан спортын төрлийг дэмжинэ.	32	Шагайн болон сур харвааг иргэдэд сурталчлан таниулах уралдаан тэмцээнийг зохион байгуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ БТСГ		Үндэсний спортын төрөл хөгжих боломж бүрдэнэ	Монгол нум сум аймгийн дэд хөтөлбөр хэрэгжиж байгаатай холбогдуулан ЕБС-иуд дээр нум сумны гарал үүсэл, харвах арга барилд сургах сургалтууд мэдээллийг хийж эхэлсэн байна. Мөн сур харваж сурах сонирхолтой иргэдийн судалгааг авч бүртгэн сургалт явуулж 26 иргэнийг хамруулан сургалаа. Үүнээс гадна шагай харвааг хөгжүүлэх зорилгоор Булган сумын ЗДТГ-т “Мээрэн” багийг байгуулан тэднээр дамжуулан иргэдэд сурталчилан түгээн дэлгэрүүлэх ажлыг хийж	100%

							байна. “Мээрэн” баг маань байгуулагдсанаар 2016 онд Булган сумын Засаг даргын нэрэмжит шагайн харвааны тэмцээнийг амжилттай зохион байгуулсан. Мөн зохион байгуулагдсан тэмцээн уралдаануудад сум орон нутгийг төлөөлөн оролцсоноор шинэ залуу харваачдыг олноор нэмэгдүүлж байна. Энэ онд аймгийн шагайн холбоотой хамтран Булган сумын 1-р багт байрлах Бурхан багшийн энергийн цэцэрлэгт хүрээлэнд сумын ЗДТГ-ын “Мээрэн” багийн нэрэмжит “Шагайн тойром” харвааг зохион байгуулж нийт 13 баг тамирчид оролцож тэргүүн байрыг Түвшинжаргал ахлагчтай “Илчит металл” ХХК-ны баг, 2-р байрыг Баясгалан ахлагчтай “Сэлэнгэ пресс” ХХК-ны баг, 3-р байрыг М.Лхагвадорж ахлагчтай “Мээрэн” баг эзэллээ. Мөн аймгийн нум сумын холбоотой хамтран “Отог сурын харваа” аймгийн аварга шалгаруулах тэмцээнийг зохион байгууллаа.	
--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.5 Хүн ам, хөдөлмөр эрхлэлт

1.5.1.Ажлын байрны хангамжийг сайжруулах замаар гадагш чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөнийг бууруулж хүн амын өсөлтийг нэмэгдүүлнэ.	33	Сул чөлөөтэй ажлын байр болон ажил хайгч иргэдийг хөдөлмөр эрхлэлтийн мэдээллийн санд бүртгэж түр болон байнгын ажлын байранд зуучилж ажил эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		Ажил хайгч иргэдийн 10%-ийг ажлын байраар хангасан байх	Шинэ ажлын байр 472, үүнээс байнгын ажлын байранд 156 иргэн, улирлын ажлын байранд 181 иргэн, түр ажлын байранд 133 иргэнийг ажлын байраар ханган ажиллахаас гадна Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн санд бий болсон ажлын байрыг бүртгэж ажиллалаа.	100%
	34	Хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтын арга	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		Ажилгүйдлийн түвшин тодорхой	Ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөр"-ийн хүрээнд Амьжиргааны баталгаажих	40%

		хэмжээтэй нягт уялдуулан ажлын байрыг тууштай нэмэгдүүлж, ажил хайгч иргэдийн 5-10 хувийг түр болон байнгын ажлын байраар хангах				хувиар буурна.	түвшингээс доогуур орлоготой иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх зорилгоор нийтийг хамарсан ажилд Булган сумын ЗДТГ, Тохижилт үйлчилгээний ангиас хэрэгжүүлсэн 6 төсөлд давхардсан тоогоор нийт 66 иргэнийг хамруулсан. Нэмэлтээр Тохижилт үйлчилгээний ангиас хийж гүйцэтгэхээр “Цас-2017” төслийн хүрээнд авто замын дагтаршсан цас цэвэрлэх ажилд амьжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур орлоготой 40 иргэнийг авч ажиллуулж байна.	
35		Хөдөлмөрийн яармаг, өдөрлөг, үзэсгэлэн, нээлттэй хаалганы өдөр зэрэг үйл ажиллагааг тогтмол зохион байгуулж, хөдөлмөрийн зах зээлд дэмжлэг үзүүлэх	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		Өрхийн болон үйлдвэрлэлийн орлого нэмэгдсэн байна.	Орон нутагт үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхэлж буй аж ахуй нэгж байгууллага, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сан, сум хөгжүүлэх сан, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас зээл авсан хувиараа эрхлэгч иргэдийн үйл ажиллагааг сурталчлах, худалдан борлуулахад нь дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор “ ХАЛАМЖИЙГ ХӨДӨЛМӨР БОЛГОЁ ” хөдөлмөрийн яармаг, үзэсгэлэн худалдааг 2017 оны 11 дүгээр сарын 3,4-ны өдөр Булган сумын Спортын ордонд амжилттай зохион байгууллаа.	100%
36		Иргэний бүртгэл, мэдээллийн сангийн баяжилтыг тухай бүр хийж, хаягийн зөрчлийг бүрэн арилгана	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		Иргэний бүртгэл, мэдээлэл үнэн зөв болно.	Булган сумын иргэний улсын бүртгэл нь 2017 оны байдлаар дараах бүртгэлийг хийж гүйцэтгэсэн байна. Үүнд: Төрөлтийн бүртгэл-234, Үрчлэлт-13, Овог нэр өөрчлөлт- 31, Эцэг тогтоолт-107, Гэрлэлт-70, Гэрлэлт	100%

							цуцлалт-23, Нас баралт -76, Аймаг нийслэл рүү шилжин явсан-203 иргэн, Аймаг нийслэлээс шилжин ирсэн-153 иргэн, сум болон баг хоорондын шилжин ирсэн болон явсан-327иргэн, иргэний үнэмлэх шинээр захиалсан-117 иргэн, 25 болон 45 насны сунгалт-328 иргэн, хаяж гээгдүүлсэн, үрэгдүүлсэн-272 иргэн иргэний үнэмлэхээ захиалан хүлээн авсан байна.	
1.5.2 Орон нутгийн зах зээлийг өргөтгөх, хөрөнгө оруулалт, хөнгөлөлттэй зээлийг нэмэгдүүлэн ядуурлыг бууруулахад чиглэгдсэн хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж, ажлын байр шинээр бий болгосон ажил олгогч, төсөл хэрэгжүүлэгчидтэй нягт хамтран ажиллана.	37	Сумын хэмжээнд жил бүр тодорхой хэмжээний өрх, иргэнийг ажлын байраар ханган ажилгүйдлийг бууруулж тогтсон орлоготой болгох	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		Өрхийн аль нэг гишүүнийг ажлын байраар хангаж ажилласан байх	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих 5 хөтөлбөрийн “Ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөр”-ийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 17 иргэнд 28,8 сая төгрөг, “Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлт, гарааны бизнесийг дэмжих хөтөлбөр”-ийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 4 төгсөгчдөд 10,0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. Залуучуудын гарааны бизнесийг дэмжих арга хэмжээний Бизнес санааг хөгжүүлэх, бизнес сэтгэлгээг хөгжүүлэх, бизнес модел хавтан ашиглах сургалтыг зохион байгуулж нийт 6 багийн 55 оролцогч хамрагдаж бизнес санаагаа танилцуулан өрсөлдсөнөөс Р.Ариунзаяа ахлагчтай “Кофе шоп” төслийн багийнхан тэргүүн байр эзлэж дараагийн шатны хөтөлбөр хурдасгуур арга хэмжээнд хамрагдаж 10 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг авах эрхтэй болсон.	100%

						<p>“Малчдын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр”-ийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 2 малчинд 10,0 сая төгрөг, “Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөр”-ийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 7 иргэнд 11,6 сая төгрөг, “Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 5 иргэнд 5,0 сая төгрөг нийт 35 иргэнд 65,4 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэн байнгын ажлын байраар ханган ажиллалаа. Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээнд 36 иргэнд 9,044,0 төгрөгийн урамшуулалыг олгож түр ажлын байраар ханган ажиллалаа. Амьжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур орлоготой иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх зорилгоор нийтийг хамарсан ажилд Булган сумын ЗДТГ, Тохижилт үйлчилгээний ангиас хэрэгжүүлсэн 6 төсөлд давхардсан тоогоор нийт 66 иргэнд 16800,000 төгрөгний ажиллах хүчний хөлсийг Аймгийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газраас гаргуулан ажиллалаа. Нэмэлтээр Тохижилт үйлчилгээний ангиас хийж гүйцэтгэхээр “Цас-2017” төслийн хүрээнд</p>
--	--	--	--	--	--	---

							авто замын дагтаршсан цас цэвэрлэх ажилд амьжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур орлоготой 40 иргэдийг авч ажиллуулж байна. ХЭДС-ийн жижиг зээлэнд 7 иргэнд 73,0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлж ажиллалаа. Дээрх төсөл хөтөлбөхүүдийн хүрээнд шинэ ажлын байр 12 сарын 6-ны байдлаар 472, үүнээс байнгын ажлын байр 156, улирлын ажлын байр 181, түр ажлын байр 133 бий болоод байна.	
	38	Ядуурлыг бууруулах олон улсын төсөл, хөтөлбөрүүдийн үйл ажиллагааг орон нутагт идэвхжүүлж, уялдаа холбоог сайжруулах	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		Ядуурлаас гаргах төсөл хөтөлбөрт 2 өрхийг хамруулсан байна.	ХБМС төвөөс хуримтлалын бүлгийн үйл ажиллагааг дэмжиж орон сууцны нөхцөл сайжруулах төслийг 0,5 сая төгрөгөөр, хашаа гудамж жигдрүүлэх төслийг 2.5 сая төгрөгөөр багуудад хэрэгжүүлсэн.	100%
	39	Өрхийн бичил бизнесийг дэмжих	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		Жилд 2-3 өрхийн бизнес эрхлэгчийг дэмжсэн байна.	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих 5 хөтөлбөрүүдийн хүрээнд 25 өрхөд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэн ажилласан.	100%
1.5.3. Нийгмийн халамжийн зорилтот бүлэг рүү чиглэсэн ажлыг нөхцөл байдалд тохируулан чанартай гүйцэтгэж, хүүхэд хамгаалал, гэр бүлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллана.	40	“Өрхийн хөгжлийн төлөвлөгөө”-нд АБТДО-той өрхүүдийг хамруулж өөрсдийнх нь оролцоотойгоор амьжиргааг нь дээшлүүлэх ажлуудыг үе шаттай зохион байгуулах	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		АБТДО-той өрхийн амжиргааг тодорхой хувиар дээшлүүлсэн байх	Зорилтот өрхийн хөгжил хамгааллыг сайжруулах хөтөлбөрийн хүрээнд өрхийн амьжиргааг нь сайжруулах 35 өрхийг сонгон амьжиргаа дэмжих зөвлөлийн хурлаар хэлэлцэн шийдвэрлэж өрхийн гишүүдийг хөдөлмөр эрхлэлтийн төсөл хөтөлбөр, нийтийг хамарсан ажил, ажил мэргэжлийн ур чадвар олгох сургалт, ажилд зуулчилах, бусад жижиг зээл, хандив, тусламж, олон нийтийн оролцоонд	70%

							түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээний бүлгийн төсөл, хууль эрх зүйн болон амьдрах ухааны сургалт, лекц, хэлэлцүүлэгт хамруулж тэдний нийгмийн идэвхи санаачлагыг өрнүүлэн өрхийн орлогоо нэмэгдүүлэх, амьжиргаагаа өөрчлөх, сэтгэл зүйд нөлөөлөх ажлуудыг зохион байгуулан ажиллаж байна.	
41	Өрхийн амьжиргааны түвшин тогтоох судалгаагаар босго онооноос доош үнэлэгдсэн өрхийг "Хүнсний эрхийн бичиг"-т хамруулж амьжиргаанд нь дэмжлэг үзүүлэх	2017-2020	ХХҮГ, Булган сум ЗДТГ		1, 2 дугаар түвшний айл өрхийг Хүнсний эрхийн бичигт хамруулсан байна.	Хүнсний эрхийн бичгээр үйлчилэх мэдээллийн санд 3589 өрх бүртгэлтэй үүнээс хүнсний эрхийн бичгийн босго онооноос доогуур түвшинд амьдарч байгаа 146 өрхийн 857 иргэн үүнээс том хүн 459, хүүхэд 398 хамрагдаж 8,5 сая төгрөгний хүнс тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэн хоол хүнс тэжээлийн хэрэгцээг хангаж, эрүүл мэндийн даатгалыг төрөөс төлж тэднийг эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээгээр цаг алдалгүй үйлчилүүлэх боломжийг бүрдүүлэн ажиллаж байна.	100%	
42	Малчид, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчид, албан бус секторт ажиллагчдын эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалд хамрагдалтыг нэмэгдүүлэх.	2017-2020	НДХ, Булган сум ЗДТГ		Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалд хамрагдалт өснө.	НДХ-тэй хамтарн сургалт мэдээллийн ажлыг малчдад танхимчн болон талбайн хэлбэрээр хүргэж байна. Мөн сайн дурын даатгалыг НДХ-дээр төвлөрч үйл ажиллагаа хийж байна	70%	

<p>1.5.4. Гэр бүл, хүүхэд залуучуудад зориулсан гэр бүлийн боловсрол, хүүхэд залуучуудын хөгжил, хамгааллыг өргөжүүлнэ.</p>	<p>43</p>	<p>Гэр бүлийн тогтвортой байдлыг хангах, залуучуудыг гэр бүлд бэлтгэх, гэр бүлийн боловсрол олгох, хүйсийн тэгш оролцоог хангах, тэдгээрт чиглэсэн сургалт сурталчилгаа, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах</p>	<p>2017-2020</p>	<p>ГБХЗХГ, Булган сум ЗДТГ</p>		<p>Жендэрийн талаарх иргэдийн мэдлэг мэдээллийг өргөжүүлэх зорилгоор сургалт нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулсан байна.</p>	<p>Булган сум нь 12539 хүн амтай аймгийн төвийн томоохон сум юм. Эрэгтэй 6130 эмэгтэй 6409 хүн амтай. Эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь 51,02 хувьтай, эрэгтэйчүүд 48,8 хувьтай байна. Хөтөлбөрийн хүрээнд өрх гэр, байгууллага хамт олонд чиглэсэн дараахи томоохон ажлуудыг зохион байгуулан ажилласан.Тухайлбал: Булган аймгийн Булган сумын хэмжээнд хорих ял эдлэхээс хугацаанаасаа өмнө тэнсэн суллагдсан, шүүхээс хорих ял нь тэнсэгдсэн ял хойшлогдсон мөн хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын шатанд шалгагдаж байгаа хүмүүст эрх зүйн сургалт явуулан “Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль”, Архины хор уршиг сэдвээр тус тус сургалт мэдээлэл явуулж ажиллалаа. Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд ГБХЗХГ-аас санаачлан угийн бичиг хөтлөлт, цус ойртолт, өв уламжлалаа хамгаалан үлдэх талаар Гавьяат багш Ш.Шийтэрийг урьж иргэдэд мэдээлэл хүргэх уулзалт боллоо. ГБХЗХГ, ХХҮГ, Булган сумын ИТХ, ЗДТГ-тай хамтран Полиси төвийн тэргүүн Н.Эрдэнэгэрэлийг урьж олон нийтийн харилцааг төлөвшүүлэх, хувь хүний хөгжил сэдвээр Булган сумын зорилтот бүлгийн буюу Хүнсний эрхийн бичигт</p>	<p>100%</p>
---	-----------	--	------------------	--------------------------------	--	--	--	-------------

						хамрагддаг өрх, иргэнийг хамруулан сургалт зохион байгуулан хамтран ажилласан ба мөн Булган сумын зорилтот бүлгийн иргэдэд хүний эрхийн үндэсний газрын Булган дахь төлөөлөгч Д.Мөнхсайхан “Хүний эрх, эрх чөлөө нийгэмд эрэгтэй эмэгтэйчүүд эрх тэгш оролцох”, мөн аймгийн цагдаагийн газраас “Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль”-ийн талаар мэдээлэл зөвөллөгөө өгч ажилласан.	
44	Залуу гэр бүлүүдэд угийн бичиг хөтлүүлж занших	2017-2020	ГБХЗХГ, Булган сум ЗДТГ		Угийн бичиг хөтлүүлэх арга барилд сургах сургалтанд хамруулсан байна.	Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсаны дагуу удам угсаагаа мэдэх, ургийн бичгийг хөтлөх, цус ойртолт, өв уламжлаллаа хамгаалан үлдэх талаар ГБХЗХГ-аас санаачлан Гавьяат багш Ш.Шийтэрийг урьж төрийн албан хаагч болон иргэдэд мэдээлэл хүргэж харилцан яриа өрнүүллээ. Булган сумын Иргэний Улсын бүртгэгч шинээр гэр бүлээ батлуулж буй иргэдэд угийн бичгийн талаарх ойлголтуудыг өгөх үүднээс гарын авлага бэлтгэн тарааж байна.	100%
45	Гэр бүлийн хүчирхийлэл, хүүхэд хамгааллын асуудлаар улирал тутамд сургалт зохион байгуулах	2017-2020	ГБХЗХГ, Булган сум ЗДТГ		Сургалтыг улирал тутамд зохион байгуулсан байна.	Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн иргэд болон хүүхдүүдэд хууль зүйн зөвлөгөө өгч хүүхэд хамгааллын хамтарсан багийн үйл ажиллагааг сурталчилан ажиллаж байна. Мөн “Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх 45 хоногийн аян” -ны хүрээнд Булган сумын 1-р бүрэн дунд	100%

						сургуулийн 254 сурагч, МСҮТ-ийн 76, ХАА-н МСҮТ-ийн 34 оюутанд “Кибер гэмт хэргийн ойлголт”, “ Гэмт хэргийн тухай ойлголт, хүлээлгэх хариуцлага”, “Цэнхэр халим”, “Газ, мансууруулах бодис, сэтгэцэд нөлөөлөх эм бэлдмэлийн сөрөг нөлөөллийн талаар мэдээлэл өгч ажилласан. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийг сурталчлах зорилгоор ХАА-н МСҮТ-ийн 31 багшид “Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль”, “Гэр бүлийн харилцаа”, Цахим орчин дох дарамт” сэдвээр сургалт зохион байгуулсан. Энэ онд гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн 3 эмэгтэй, насанд хүрээгүй 10 хүүхэд түр хамгааллын үйлчилгээ үзүүлээд байна.	
46	Үр хүүхдээ өсгөн хүмүүжүүлэхэд эцэг эхийн үүрэг хариуцлагыг дээшлүүлж, хүүхэд хамгааллын болон гэр бүлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг сайжруулахад чиглэсэн сургалтыг зохион байгуулах	2017-2020	ГБХЗХГ, Булган сум ЗДТГ		Сургалтыг зохион байгуулсан байна.	Аймгийн ГБХЗХГ-тай хамтран гэр бүлийн гишүүд ямар үүрэг хариуцлагатай болох, өөрийнхөө үр хүүхдэдээ анхааралаа хандуулах гэх мэт олон төрлийн цуврал лекцийг сар бүрийн тогтсон хугацаанд зохион байгуулан ажилаж байна. Үүнээс гэр бүлийн гишүүд хүүхэд, ахмад настангуудтай харилцах харилцаа болон тэдгээрт тулгамдаж буй асуудлыг шийдвэрлэх ажлыг цаг тухай бүрт нь зохион байгуулан ажилласан.Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийг эцэг эхтэйн хамруулан хагас өдрийн сургалт, мэдээлэл	100%

							өгөн тулгамдаж байгаа асуудал болон эмчийн үзлэгт хамруулан зохион байгуулсан.	
	47	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах хуулийн дагуу жендэрт суурилсан судалгааг жил бүр шинэчлэх	2017-2020	ГБХЗХГ, Булган сум ЗДТГ		Жил бүр судалгааг шинэчлэн гаргасан байна.	Булган сумын ЗДТГ-т 21 эрэгтэй, 24 эмэгтэй ажиллаж байна. Мөн Булган сумын 86% нь эмэгтэйчүүд байна. Мөн энэхүү жендэрийн судалгааг жил бүр гарган суурь судалгаатай болох боломжтой байна.	100%
	48	Шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, оролцоог нэмэгдүүлж, уламжлалт мэдлэг, арга зүйг түшиглэн олон нийтийг хамарсан бүтээлч ажилд татан оролцуулах	2017-2020	ГБХЗХГ, Булган сум ЗДТГ		Шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, оролцоо нэмэгдэнэ	Шийдвэр гаргах түвшний эмэгтэйчүүд агентлаг, хэлтэст 22 эмэгтэй тэдгээрийн эзлэх хувь нь 23.6% байна.	100%
1.5.5 Ахмадуудын насжилтыг нэмэгдүүлэх, хөгшрөлтийг сааруулах үйл ажиллагааг зохион байгуулж нийгмийн ажил, амьдралд оролцох бололцоог нэмэгдүүлнэ.	49	Ахмад настны биеийн эрүүл мэндийг дэмжих үүднээс урлаг, спортын уралдаан тэмцээнийг зохион байгуулах	2017-2020	Булган сумын ЗДТГ, Сумын ахмадын хороо		Ахмадуудын идэвхи санаачлага нэмэгдэж бие эрүүл болно.	“Ахмадуудын идэвхтэй хөдөлгөөнийг дэмжих” ажил, “Дуулах, бүжиглэх өдөр” цэнгүүнийг албан байгууллагууд сар бүр хуваарийн дагуу тогтмол явуулж байна. Энэ оны эхний хагас жилд сар бүр 2-4 буюу нийт 16 байгууллага хариуцан урлагийн чиглэлээр дууны болон бүжгийн тэмцээн зохион байгуулж байна. Энэ жилийн нэг онцлог нь ахмадуудаас тавьсан хүсэлтийг хэрэгжүүлэхээр 4, 6 дугаар сард Орхон, Бугат сумын ахмадын төлөөллийг урьж хамтран уралдаан тэмцээн зохион байгуулсан.	100%
	50	“Ахмадын өргөө” буюу танхим бий	2017-2020	Булган сум ЗДТГ		Ахмадын танхимтай	Сумын ЗДТГ ахмадын хорооны үйл ажиллагаанд	100%

		болгон тохижуулан үйл ажиллагааг нь жигдрүүлэх				болж үйл ажиллагаа нь жигдэрсэн байна.	зориулан 2 өрөө гаргаж “Ахмадын танхим” болгон тохижуулан ажиллаж байна.	
	51	Ахмадуудын дунд түгээмэл байдаг зонхилох гол өвчнүүдийн судалгааг хийж мэргэжлийн байгууллагаар зөвлөгөө өгүүлэх, эмчлүүлэх болон жил бүр нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэг, зарим оношлогоонд хамруулах	2017-2020	Булган сум ЗДТГ ЭМГ, ӨЭМТ		Жилд 2 удаа ахмадыг нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэгт хамруулсан байна.	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, ӨЭМТ, ЭМГ-тай хамтран ахмадуудыг ахмадын баярыг угтаж 2 өдрийн турш нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэгт хамруулан ажилласан. Мөн ахмад настны эрүүл мэндийн үүднээс ахмад настанд хэрэгтэй эрүүл зөв зохиостой хооллолтын талаар ЭМГ болон ахмад багш нарын холбооноос удаа дараа сургалт зохион байгуулан ажиллалаа.	100%
	52	Хөнгөлөлттэй зээл, төсөл хөтөлбөрт хамрагдахад нь дэмжлэг үзүүлэх	2017-2020	Булган сум ЗДТГ, ЭМГ, ӨЭМТ		1-2 ахмадыг төсөл хөтөлбөрт хамрагдахад нь дэмжлэг үзүүлсэн байна.	Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээг хөгжүүлэх хөтөлбөр"-ийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 5 иргэнд 5,0 сая төгрөг нийт 35 иргэнд 65,4 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэн байнгын ажлын байраар ханган ажиллалаа. Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээнд 36 иргэнд 9,044,0 төгрөгийн урамшуулалыг олгож түр ажлын байраар ханган ажиллалаа.	100%
	53	Ахмадын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	2017-2020	Булган сум ЗДТГ, ахмадын холбоо		Ахмадуудын нийгмийн идэвх сайжирсан байна.	Сумын ЗДТГ-аас боловсруулан ИТХ-ын хуралдаанаар батлуусан “Ахмадуудын эрүүл мэнд, идэвхтэй хөдөлгөөний дэмжих” хөтөлбөр хэрэгжүүлэх гарааны жилийн ажлын дүнг зөвлөн туслах багийн гишүүдийн хурлаар хэлэлцэн үнэлгээ дүгнэлт өгсөн. Мөн “10 жил-10 бүтээлч” ажлын хүрээнд	100%

							<p>өнгөрсөн онд зохион байгуулсан дасгал хөдөлгөөний ажлыг өргөтгөн үргэлжлүүлэхийн зэрэгцээ энэ жилийн онцлох бүтээлч ажлаар “Ахмадуудад эрүүл, зохистой хооллолтын дадал хэвшүүлэх” арга хэмжээг зохион байгуулах зорилт тавьсан. Энэ дагуу Засаг дарга А/83 тоот захирамж гарган удирдамж, төлөвлөгөөг батлуулж нээлтийг зарим багт хийж эхэлсэн</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

ХОЁР. БАЯЛАГ БҮТЭЭГЧДЭЭ ДЭМЖСЭН ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

2.1 Үйлдвэр, худалдаа үйлчилгээ

2.1.1 Үйлдвэржүүлэлтийг хөрөнгө оруулалт, санхүү, зээлийн бодлогоор дэмжиж, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх болон бизнес хөгжих таатай орчин, нөхцлийг бүрдүүлнэ.	54	Ил задгай худалдааг зохицуулах журам боловсруулан гаргах	2016-2020	Сумын ИТХ, ЗДТГ, хувийн хэвшил	Ил задгай худалдаа цэгцлэгдэж бүтээгдэхүүн үйлчилгээний стандарт хангагдана.	Булган сумын нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ явуулах түр зөвшөөрөл олгох журмын төслийг боловсруулан хэлэлцүүлгийг иргэдийн дунд шат дараатай хийж, сумын ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хурлаар батлуулан аймгийн ЗДТГ-ын Хууль эрх зүйн хэлтэст хүргүүлээд байна.	70%
	55	Орон нутгийн “Брэнд” бүтээгдэхүүнийг алдаршуулах арга хэмжээ зохион байгуулж, бусад аймаг, хот, гадаадын зах зээлд гаргах боломжийг бий болгох	2016-2020	Хувийн хэвшил, Төсөл, хөтөлбөр	Орон нутгийн бүтээгдэхүүний борлуулалт өснө.	Орон нутгийн онцлогийг харуулсан брэнд болох боломжтой 2 төрлийн бүтээгдэхүүнийг стандартын баталгаажуулалтанд хамруулж, цай үйлдвэрлэлийн 1 төслийн сав, баглаа боодлыг сайжруулах зорилгоор СХС-аас 15.0 сая, улаан хальст бөөрөнхий сонгино төсөлд 15.0 сая төгрөгийн зээлийг олгосноор дээрх бүтээгдэхүүнүүдийг томоохон сүлжээ дэлгүүрүүдээр борлуулах боломж бүрдэж, Номин, Good price дэлгүүрүүдээр	70%

						<p>айраг, төрөл бүрийн ангилж савалсан мах, махан бүтээгдэхүүнүүд борлуулагдаж эхлээд байна. Стандарт хэмжил зүйн хэлтэстэй хамтран Их шүүдэргэний цай үйлдвэрлэж буй “Тунамал Өгөөж” ХХК-нд үндэсний тохирлын тэмдэг олгуулахаар материалыг бүрдүүлж холбогдох байгууллагуудад хүргүүлээд байна.</p> <p>“Бизнес экспо”, “Эрүүл Монгол-2017”, “Халамжийг хөдөлмөр болгоё” зэрэг аймаг, бүс, улсын чанартай үзэсгэлэн худалдаанд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгч 8 хоршоо, 14 ААН, 6 иргэнийг татан оролцуулж бүтээгдэхүүн үйлчилгээг гадаад, дотоодын зах зээлд сурталчлан таниулж, борлуулалтыг нэмэгдүүлж хамтран ажиллалаа.</p>	
	56	Бизнес бойжуулах төв байгуулан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн чадамжийг дээшлүүлэх, Бизнес эхлэх, өргөжүүлэх сургалтуудыг зохион байгуулах	2016-2020	Төсөл хөтөлбөр, Мэргэжлийн холбоод	Бизнес эрхлэгчдийн өрсөлдөх чадвар сайжирна	<p>Бизнес бойжуулах төвийн байрны асуудлаар холбогдох байгууллагуудтай санал солилцсон боловч тодорхой үр дүнд хүрээгүй байна. Бизнес эрхлэгчдийн чадамжийг дээшлүүлэх зорилгоор 50 бизнес эрхлэгчдэд “Маркетингийн үндэс” сургалт, Улаанбаатар хот дахь нутгийн зөвлөлтэй хамтран 14 иргэнд “Төсөл бичих аргачлал”, “Батлан даалтын сан”-ийн талаар сургалт мэдээллүүдийг өгч, фермерийн аж ахуй эрхлэх хүсэлт гаргасан 1 иргэнийг Улаанбаатар хотод вакумжуулсан сургалтанд</p>	100%

							хамруулж ажиллалаа. Боловсон хүчний чадамжийг дээшлүүлэх, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох зорилгоор Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газрын санхүүжилтээр зочид буудлын үйлчилгээний ажилтан, нийтийн хоолны үйлчилгээний газрын зөөгч, бармены сургалтыг Улаанбаатар хотын АС сургалтын байгууллагатай хамтран явуулж 20 иргэнд сертификат олгоод байна.	
	57	Сүүлийн үеийн эко технологи бүхий мах, сүү, чацаргана, ноос, ноолуур, арьс шир боловсруулах үйлдвэрүүдийг бодлогоор дэмжих	2016-2020	Хувийн хэвшил		Бараа бүтээгдэхүүний чанар, тоо хэмжээ нэмэгдэж ажлын байр бий болно.	Байгальд халгүй уламжлалт технологиор хөхүүр, суран эдлэл, бэлэг дурсгалын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх 1 төслийг дэмжиж 8.0 сая төгрөг олгож, фермер эрхлэх сонирхолтой 1 иргэнийг вакумжуулсан сургалтанд хамруулах зэргээр дэмжиж ажиллалаа. 2018 оны нөөцийн махыг “Баяндаш хайрхан” ХХК бэлтгэж байгаа бөгөөд 14 тн үхэр, 6 тн хонины мах бэлтгэхээр гэрээ хийгдэж махыг нөөцөлж дуусаад байна.	100%
	58	Сум орон нутаг дахь байгалийн түүхий эдийн нөөцөд тулгуурлан өнгөлгөөний тоосго, улаан тоосго, хөнгөн блок, төмөр бетон зуурмаг, зуурмагны үйлдвэр зэрэг барилгын материалын үйлдвэрлэл хөгжүүлэхийг	2016-2020	Хувийн хэвшил		Барилгын материалын бэтээгдэхүүний төрөл, чанар сайжирна	“Билгүүн дэлгэрэх” ХХК-нд 180 м3 модны зөвшөөрөл олгосноос банз 100 м3, палк 400 м3, брусс 13 м3, түлээний үзүүр дорцов 10 м3-ыг бэлтгэхэд гарсан хаягдал үртсийг ашиглан 1200 кг шахмал түлш үйлдвэрлэн зах зээлд нийлүүээд байна. Мөн Сум хөгжүүлэх сангаас барилгын материал үйлдвэрлэлийн чиглэлээр зээл авсан иргэн, аж ахуй нэгжийн үйл	40%

		бодлогоор дэмжих					ажиллагааг стандартын шаардлагад нийцүүлэхээр ГХБХБГ-тай хамтран бүтээгдэхүүнийг сорьцын шинжилгээнд өгөх, иргэдийг сургалтанд хамруулах зэргээр ажиллаж байна.	
	59	Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын дүрэмт хувцас, орон нутгийн хэрэгцээт ажлын хувцасыг үйлдвэрлэх боломжийг судлаж, оёдлын цехүүдийг чадавхижуулах, шинээр байгуулахад хөнгөлөлттэй зээлийн дэмжлэг үзүүлж, мэргэжлийн болон мэргэшүүлэх сургалтад хамруулах	2016-2020	Хувийн хэвшил		Ахуйн үйлчилгээ эрхлэгчдийн санхүүгийн чадамж дээшилнэ	Булган-уран хоршооны арьсан урлал, оёдлын үйлдвэр байгуулах санал санаачлагыг дэмжиж байрны асуудлыг шийдвэрлэж, иргэн С.Булганчимэгт оёдлын цехийн өргөтгөлд зориулан 10.0 сая төгрөгийн зээлийг олгосоноор дээрх үйлдвэр, цехийн ажиллах боломж бүрдэж, санхүүгийн чадамж дээшилсэн. "Тэнгэр түмний хийморь" ХХК-ний сүлжмэлийн цех нь сард дунджаар 2,580,000 төгрөгийн боруулалт хийж 7 хүнийг ажлын байраар ханган ажиллаж байна. Тус компаний тогтвортой үйл ажиллагааг хангах зорилгоор санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэн ажилласан.	100%
	60	Нэхмэл, сүлжмэлийн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх	2018-2020	Хувийн хэвшил		Сүлжмэл бүтээгдэхүүний нэр төрөл нэмэгдэж өрсөлдөх чадвар дээшилнэ	Хугацаа болоогүй	
	61	Ойн нөөц, ойн цэвэрлэгээ, арчилгаанд түшиглэн мод боловсруулах, модоор эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх эко үйлдвэр байгуулах бодлого	2018-2020	Хувийн хэвшил		Мод боловсруулах, модоор эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх эко үйлдвэртэй болно	Хугацаа болоогүй	

		боловсруулж хэрэгжүүлнэ.						
	62	Задгай талбайн худалдааг цэгцэлж, төрөлжүүлэн зориулалтын саравчтай болгон тодорхой хугацаанд задгай талбайн худалдаа хийх ажил зохион байгуулах	2016-2020	Хувийн хэвшил		Ил задгай худалдаа үйлчилгээ цэгцэрнэ	Нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайг ил задгай худалдаа эрхлэгчдээс чөлөөлөх тухай сумын Засаг даргын А/84 дугаар захирамжийг гаргаж, худалдаа эрхлэгчдэд хугацаатай мэдэгдэл өгч дээрх газарт тохижилтын ажил хийгдээд байна. Ил задгай худалдаа, үйлчилгээг цэгцлэх зорилгоор “Булган сумын нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ явуулах түр зөвшөөрөл олгох журам”-ыг боловсруулж ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хурлаар батлууллаа.	70%
2.1.2 Инженер, техникийн ажилтан, мэргэжилтэй ажилчид бэлтгэх, давтан сургах, мэргэшүүлэх, үйлдвэрлэл эрхлэгчдэд удирдлагын дадлага, ур чадвар эзэмшүүлэх тогтолцоог бий болгох, бэхжүүлэх замаар үйлдвэрлэл явуулахад шаардагдах хүний нөөц бүрдүүлнэ..	63	Ажил мэргэжлийн аварга шалгаруулах тэмцээнүүдийг төрөлжүүлэн зохион байгуулж, бүс, улс, ОУ-ын чанартай ажил мэргэжлийн уралдаанд үйлдвэрлэл, үйлчилгээний салбарын ажиллагсдыг оролцоход нь дэмжлэг үзүүлэх	2017-2020	АЗДТГ ХХҮХ ХХААГ Мэргэжлийн холбоод		Үйлчилгээний ажиллагсдын ур чадвар сайжирч, орон нутгаа сурталчилна	71 дэх удаагийн Үсчин гоо сайханчдын дэлхийн аварга шалгаруулах “Paris-2017” тэмцээнд Монгол улсаа төлөөлөн оролцсон тус сумын иргэн Б.Дөлгөөннаранд 300 мянган төгрөгийн дэмжлэг үзүүллээ.	100%
	64	Салбарын зөвлөгөөн зохион байгуулах	2017	АЗДТГ ХХҮХ ХХААГ Мэргэжлийн холбоод		Тулгамдсан асуудлыг тодорхойлж, шийдвэрлэх гарцыг тодорхой болгоно.	Хөрөнгийн асуудлыг Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс гаргахаар төлөвлөгөөнд тусгасан боловч түр хугацаагаар хойшлогдоод байна.	0%
	65	Аймаг, бүс, улсын чанартай үзэсгэлэн худалдаанд аж ахуйн нэгж,	2017-2020	АЗДТГ ХХҮХ ХХААГ Мэргэжлийн		Үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн бүтээгдэхүүн, үйл	Цагаан сарын баяртай холбогдуулан аймгийн ЗДТГ, ХХААГ, СХХ, ХАҮТ зэрэг байгууллагуудтай	100%

		иргэдийг татан оролцуулах		холбоод		ажиллагааг сурталчилж, борлуулалтыг нэмэгдүүлнэ.	хамтран “Цагаан сар-2017” үзэсгэлэн худалдааг 3 өдөр зохион байгуулсан. Уг арга хэмжээнд Булган сумаас 35 аж ахуйн нэгж, иргэн оролцож 9 орчим сая төгрөгийн борлуулалт хийсэн байна. “Бизнес-экспо”, “Эрүүл Монгол-2017”, “Халамжийг хөдөлмөр болгоё” зэрэг аймаг, бүс, улсын чанартай үзэсгэлэн худалдаанд давхардсан тоогоор үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгч 8 хоршоо, 14 ААН, 6 иргэнийг татан оролцуулж бүтээгдэхүүн үйлчилгээг гадаад, дотоодын зах зээлд сурталчлан таниулж, борлуулалтыг нэмэгдүүлж хамтран ажиллалаа.	
	66	Мэргэжил, мэдлэг ур чадвар олгох сургалт зохион байгуулах	2017-2020	АЗДТГ ХХҮХ ХХААГ Мэргэжлийн холбоод		Ажиллах боловсон хүчний нөөц бүрдүүлэлт сайжирч,ажил лагсдын ур чадвар нэмэгдэнэ	Боловсон хүчний чадамжийг дээшлүүлэх, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох зорилгоор Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газрын санхүүжилтээр зочид буудлын үйлчилгээний ажилтан, нийтийн хоолны үйлчилгээний газрын зөөгч, бармены сургалтыг Улаанбаатар хотын АС сургалтын байгууллагатай хамтран 20 иргэнд сертификат олгоод байна. Засгийн газрын 153 дугаар тогтоолын дагуу 2017 оны 04 дүгээр сарын 12-нд орон нутгийн бизнес эрхлэгчдийн чадавхийг дээшлүүлэх зорилгоор “Маркетингийн үндэс”, Улаанбаатар хот дах нутгийн зөвлөлтэй хамтран “Төсөл бичих аргачлал”, “Батлан даалтын сан”, “Хаан”	100%

							банкны бизнесийн зээлийн талаарх мэдээлэл, сургалтыг 64 бизнес эрхлэгчдийг хамруулан зохион байгуулж ажиллалаа.	
2.1.3 Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх бүтээн байгуулалтын ажилд орон нутгийн аж ахуйн нэгж, байгууллагууд, бизнес эрхлэгчдийг оролцуулах замаар чадавхижуулж, төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх бараа, ажил, үйлчилгээний худалдан авалтад орон нутгийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн стандартын шаардлагад нийцсэн бараа, бүтээгдэхүүнийг авч ашиглах нөхцлийг бий болгоно.	67	Төсвийн хөрөнгөөр бараа, бүтээгдэхүүн худалдан авахад орон нутагт үйлдвэрлэсэн стандартын шаардлага хангасан бүтээгдэхүүнийг авах эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх	2017-2020	Хувийн хэвшил, Сумын ИТХ		Үйлчилгээний соёл стандарт сайжирч үйлдвэрлэгчдийн орлого нэмэгдэнэ.	Сумын хэмжээнд зарлагдсан Чацарганы талбайн хашаа, хог хаягдлын сав, Нэг цонхны үйлчилгээний дотор засвар зэрэг 200.0 орчим сая төгрөгийн ажлыг орон нутгийн аж ахуйн нэгж, иргэдийн бүлгээр хийлгэхийн зэрэгцээ харъяа төсвийн байгууллагууд орон нутгийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн үйл ажиллагааг дэмжин сард 14 орчим сая төгрөгийн худалдан авалтыг хийж байна.	100%
	68	Ахуйн үйлчилгээний төв, худалдааны битүү захыг ашиглалтанд оруулж, бөөний худалдааны сүлжээг өргөтгөхөд хувийн хэвшилд бодлогоор дэмжих	2017-2020	Хувийн хэвшил		Үйлчилгээний соёл стандарт сайжирна.	Ахуйн үйлчилгээний төвийн барилгын асуудлыг шийдвэрлэхээр аймгийн Засаг даргын орлогчоор ахлуулсан ажлын хэсэг байгуулагдан асуудлыг судалж байгаа ба бөөний худалдааны ложистик төвийг Япон улсын хөрөнгө оруулалтаар барих асуудал хэлэлцээрийн түвшинд, битүү зах байгуулах ажлыг эхлүүлэхээр газрын асуудлыг 6-р багийн НИК ШТС-ын орчимд шийдвэрлэн барилгын	40%

2.2 Хөдөө аж ахуй							
2.2.1 Мал эмнэлэг, үржлийн нэгжийн бүтэц зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгож, чадваржуулах, материаллаг баазыг бэхжүүлэх замаар мал, амьтны гоц халдварт, халдварт зооноз өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчнийг хяналтад авах, тэмцэх стратегийг боловсруулж хэрэгжүүлнэ.	.69	2.2.1.1 Мал, амьтны гоц халдварт, халдварт зооноз өвчинд хяналт тавьж, эрсдэл бүхий газар нутгийн мал сүргийг урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд бүрэн хамруулах	2016-2020	Булган сум ЗДТГ, МЭҮН	Хамрагдвал зохих мал амьтан бүрэн хамрагдана.	Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг 56.0 мянган малд хийжээс 53,2 мянган малд хийж 95%-ийн биелэлттэй. Паразит өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг 37,4 мянган малд хийжээс 33,5 малд хийж 95%-ийн биелэлттэй байна. Гоц халдварт цэцэг өвчний вакциныг 24141 хонинд хийж 100%-ийн биелэлттэй хийгдсэн. Бруцеллөз өвчний шинжилгээнд 280 мал, ям өвчний шинжилгээнд 200 мал, сүрьеэ өвчний шинжилгээнд 100 мал, иж балнад өвчний шинжилгээнд 400 мал, листериоз өвчний шинжилгээнд 400 мал, вирус зулбах өвчний шинжилгээнд 100 малыг хамруулж ажилласан ба өвчин илрээгүй байна. Өвөлжөө, хаваржааны орчмын 334 сэг зэмийг булж устгасан. Хашаа 119, булаг шанд 4, өтөг бууц 222 тн, бэлчээр 1263 м2 -ыг ариутган нийт 16609 м2 талбайд ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийлээ.	70%
	70	2.2.1.2 “Монгол мал” хөтөлбөрийн хүрээнд Мал аж ахуйн бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх	2016-2020	Булган сум ЗДТГ, МЭҮН	Хөтөлбөрийн хүрээнд төлөвлөгдсөн ажил бүрэн хэрэгжсэн байна.	“Монгол мал” хөтөлбөр болон аймгийн мал аж ахуйн бодлогыг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө гарган хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.	100%
	71	2.2.1.3 Мал аж ахуйн мэргэжилтнүүдийг бэлтгэх, давтан сургах ажлыг бодлогоор дэмжих,	2016-2020	Булган сум ЗДТГ, МЭҮН	МАН-н мэргэжилтнүү дийн мэдлэг, ур чадвар сайжирна	Аймгийн мал аж ахуйн мэргэжилтний зөвлөгөөнд 5 мэргэжилтэн, малын гоц халдварт цэцэг өвчний сургалтанд 1 малын эмч, Хангайн бүсийн ХХАА-н	100%

		МЭҮН-үүдийн үйл ажиллагаанд хяналт тавин ажиллах					салбарын ажилтнуудын сургалтанд МЭҮТ-ийн 2 мэргэжилтэн хамрагдсан. МЭҮН-үүд нь аттестатчлалын шалгалтанд хангалттай дүгнэгдсэн. “Монгол ВИТНЕТ”-ээс зохион байгуулсан малын эмчийн үргэлжилсэн хөтөлбөр сургалт, малын эмчийн эмийн сангийн сургалтанд 2 эмч хамрагдсан.	
2.2.2 Малын үүлдэр угсааг сайжруулж нэг малаас авах ашиг шимийг нэмэгдүүлэн бэлчээрийг зохистой ашиглаж, хамгаалах, бэлчээрийн болон хагас эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжүүлнэ	72	2.2.2.1Малын чанарыг сайжруулах, цөм сүргийн тоо толгойг нэмэгдүүлэн үржил селекцийн ажлыг шинжлэх ухааны үндэстэй явуулахад нутгийн шилдэг үүлдэр, омгийн мал ашиглах	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Малаас авах бүтээгдэхүүний гарц нэмэгдэнэ	Бог малын үржлийн ажлыг мэргэжлийн байгуулагад шилжүүлэх талаар судалгаа хийж байна. Монгол үүлдрийн үхрийг Хар тарлан, Алатау, Шар тарлан үүлдэрээр, Нутгийн Монгол хоныг Баяд, Үзэмчин, Дархад үүлдэрээр, нутгийн Монгол ямааг Эрчмийн хар, Баяндэлгэрийн улаан үүлдрийн ямаагаар эрлийзжүүлэн үржүүлдэг ба адууг хурдны, мах, сүүний чиглэлээр үржүүлж байна. Мөн 256 богийн хээлтүүлэгч үржилд ашигладаг ба дутагдалтай хээлтүүлэгчийг бүрдүүлэх зорилгоор цөм сүрэг бүхий өрхүүдээс 50 өсвөр хээлтүүлэгч бойжуулж үржилд нийлүүлсэн.	100%
	73	2.2.2.2Эрчимжсэн мал аж ахуй болон гахай, шувууны аж ахуй эрхэлж буй иргэн, аж ахуйн нэгжийг бодлогоор дэмжих	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Эрчимжсэн аж ахуйн тоо өсөж, иргэн, аж ахуйн хөнгөлөттэй зээлд хамрагдсан байна	Эрчимжсэн аж ахуй эрхлэх 3 малчныг дэмжиж 28,0 сая төгрөг,1 иргэний тахианы аж ахуйд 5,0 сая төгрөгний дэмжлэгийг сум хөгжүүлэх сангаас олгосон. Аймгийн ХХААГ, “Шинэ фермерүүдийн холбоо”-оос зохион байгуулсан эрчимжсэн аж ахуйн сургалтанд сүүний үхрийн аж ахуй эрхлэгч 3 иргэн	100%

							хамрагдсан.	
74	2.2.2.3Хонин толгойд шилжүүлснээр 150-200 орчим толгой малтай, өрхийн орлого нь мал аж ахуйгаас бүрдэж байгаа малчин өрхийг малжуулах төсөлд хамруулах	2016-2018	Булган сум ЗДТГ			Малчин өрхийн орлого нэмэгдэж, амьжиргааны түвшин дээшлэнэ	Малчдын хөдөлмөр эрхлэлт хөтөлбөрийн хүрээнд 2 залуу малчинд 10,0 сая төгрөгний дэмжлэг үзүүлж малжуулсан.	100%
75	2.2.2.4Малын бүртгэл мэдээллийн санг баяжуулах, бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах	2016-2020	Булган сум ЗДТГ			Малын бүртгэл мэдээлэл, судалгаа бодиттой болно	Энэ онд 1-р багийн Байшинтын 10 өрхийн 249 үхрийг бүртгэлжүүлсэн. Малын бүртгэл мэдээллийн санд 6500 үхэр бүртгэхээс 4125 үхэр буюу нийт үхрийн 63.4%, цөм сүргийн 1000 бог мал бүртгэхээс 391 хонь, 144 ямаа буюу 53.5 %-д ялган тэмдэглэгээг байршуулж, нийт 350 өрх, 4660 мал бүртгэж сумын мэдээллийн сан бүрдүүлэлт 58.4% -тай байна.	70%

	76	2.2.2.5 Иргэний танхимыг түшиглэн танхимын, талбайн, өрхийн сургалтуудыг явуулах, тэргүүний сайн малчдын туршлагыг эзэмшүүлэх, дагалдуулах замаар уламжлалт мал маллагааг орчин үеийн технологитой хослуулах арга ажиллагаанд сургаж мэргэшүүлэх,	2016-2020	Булган сум ЗДТГ	Зах зээлийн нийгэмд аж ахуйгаа үр дүнтэй эрхлэн хөтлөх мэдлэг чадвартай болсон байна	Сумын тамгын газрын сургалтын төвөөр дамжуулан 30 малчдад уулзалт зохион байгуулсан. Засаг даргын баталсан удирдамжийн дагуу 3 удаа 350 гаруй малчин өрхүүдээр явж мал аж ахуйн өвөлжилт, малын арчилгаа, маллагаа, гоц халдварт өвчний талаар сургалт сурталчилгаа хийж, 500 ш зөвлөмж, тараах материал тараан малчдаас гарсан санал хүсэлтийг хүлээн авч ажилласан. Аймгийн ЗДТГ-аас зохион байгуулсан “Хүлээж суухгүй хүрч үйлчилье” нээлттэй хаалганы өдрөөр нийт 100 гаруй иргэнд зөвлөгөө өгч, 300 ш ном, зөвлөмж тараах материал тараан ажилласан. Багийн хөгжлийн төвд Байшинт, Малчны хорооны 20 гаруй малчинд малын хулгайгаас урьдчилан сэргийлэх талаар болон ойн нөхөрлөлийн талаар сургалт зохион байгууллаа.	100%
	77	2.2.2.6 Усан хангамж дутагдалтай бэлчээрт худаг гаргах, засварлах	2016-2020	Булган сум ЗДТГ	Бэлчээр усжуулагдана	Бэлчээрийн зориулалттай 14 инженерийн хийцтэй худаг ашиглагдаж байгаа ба малчдын санаачлагаар 1 худаг шинээр гаргасан. Мотор нь эвдэрсэн 2 худагт ОНХС-аас 1,4 сая төгрөг зарцуулж шинэ мотор тавилаа.	100%
	78	2.2.2.7 Бэлчээрийг сэлгэж ашиглан талхлагдсан бэлчээрийг нөхөн сэргээх, хашиж хамгаалах	2016-2020	Булган сум ЗДТГ, Багуудын ИНХ	Бэлчээрийн даац нэмэгдэж ашиглалт сайжирна	Газрын албанаас фото мониторингийн аргаар ургамлын ургалтын гарцаар бэлчээрийн даацыг тодорхойлсон. Бэлчээрийг нөхөн сэлгүүлэх ажлыг зохион байгуулан 1, 6-р багийн ИНХ, нөхөрлөлийн	100%

							хурлаар хэлэлцэн ашиглаж байна.	
	79	2.2.2.8.Сумын өвс тэжээлийн нөөцийн санг бүрдүүлэх хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэж фондтой болох	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Байгалийн эрсдлээс хамгаалагдана	Сумын хэмжээнд 50 тн өвс, 20 тн тэжээл бэлтгэснээс ОНХС-ийн 7,6 сая төгрөгөөр 15 тн тэжээл, 12 тн өвс нөөцөлсөн.	100%
	80	2.2.2.9Суурин мал маллагааны бүсэд баримтлах журмыг хэрэгжүүлэн ажиллах	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Өвөлжөө, хаваржааны бэлчээрийг малын хөлөөс чөлөөлнө	Төвд малтай байгаа 30 гаруй малчин иргэдтэй сумын удирдлагууд уулзалт зохион байгуулж санал солилцон журмыг танилцуулж малыг хариулгатай байлгах ба төвийн ногоон байгууламжинд оруулсан тохиолдолд малыг хаших арга хэмжээ авахаар шийдвэрлэж, Суурин мал маллагааны бүсэд баримтлах журмыг сумын ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн 39-р тогтоолоор шинэчлэн хэрэгжүүлж эхлээд байна.	70%
2.2.3 Хөдөөгийн иргэдийн хөдөлмөр, хөрөнгөөрөө хоршин ажиллаж, орлогоо нэмэгдүүлэх боломж нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	81	2.2.3.1Малчид, тариаланч, ХАА-н салбарын зөвлөгөөнийг 2 жил тутамд зохион байгуулах	2018-2020	СЗДТГ		Туршлага мэдээлэл солилцох боломж бүрдэнэ	2018 онд хийхээр төлөвлөсөн. Хугацаа болоогүй.	
	82	2.2.3.2Малчид, иргэдийн дунд хоршооны талаархи ойлголт, ач холбогдлыг таниулах сургалт	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Малчдын мэдлэг, мэдээлэл дээшилнэ	Хөдөө аж ахуйн чиглэлээр 11 хоршоо үйл ажиллагаа явуулж мах-сүүний үхрийн аж ахуй эрхлэгч 4 хоршоонд төслийг нь дэмжиж нийт 45.0 сая төгрөгний зээлийг	100%

		сурталчилгаа хийх					СХС-аас олгосон ба энэ онд "Ган-эрдэнийн хорол" хоршоонд 5,0 сая төгрөгний зээлийг СХС-аас олгосон. Хоршооны талаарх сурталчилгааг 100 гаруй малчин өрхийг хамруулан хийж гарын авлага материал тараасан.	
	83	2.2.3.3 Малчдын бүлэг, хоршоо, нөхөрлөл, хуримтлалын бүлгийн үүсэл санаачлагыг дэмжин бизнесийн таатай орчныг бүрдүүлэх	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Малчдын нийгмийн хамгааллын баталгаа хангагдаж, өрхийн орлого нэмэгдэнэ	Малчдын 6 хоршоо, 3 бүлэг үйл ажиллагаа явуулж байна. Энэ онд "Ган-эрдэнийн хорол" хоршоонд 5,0 сая төгрөгний зээлийг СХС-аас олгосон. Аймгийн ХХААГ, "Шинэ фермерүүдийн холбоо"-оос зохион байгуулсан эрчимжсэн аж ахуйн сургалтанд сүүний үхрийн аж ахуй эрхлэгч 3 хоршооны төлөөлөл хамрагдсан.	100%
2.2.4 Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг эрчимтэй хөгжүүлж, төмс, хүнсний ногоо, жимс жимсгэний тариалалт нэр төрлийг нэмэгдүүлж, боловсруулах үйлдвэр, цех байгуулах, аж ахуйн нэгж, өрх бүлийг дэмжин ажиллана.	84	2.2.3.4 Жимс, жимсэнэ төмс хүнсний ногооны тариалалт, нэр төрлийг нэмэгдүүлж, агропарк байгуулах замаар өрхийн үйлдвэрлэл, аж ахуйг дэмжиж ажлын байрны тоог нэмэгдүүлэх	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Ажлын байр нэмэгдэнэ	Жимс жимсгэнэ, төмс, хүнсний ногооны нэр төрлийг нэмэгдүүлэхэд үрийн чанар сортонд анхаарч оросын чүйская сортын чацарганыг 261 өрх 42,2 га газарт 37383 ширхэг суулгацыг агропарк байгуулах замаар олгосон. Ногоочид улаан нүдэт төмс, орос, солонгос, увсын лууван, оросын улаан хальст сармис, бөөрөнхий сонгиныг шинэ сортоор туршин тариалсан. Хүнсний ногоо, жимс жимсгэний зориулалтаар 8 иргэнд сум хөгжүүлэх сангаас 52,0 сая төгрөгний зээл олгож 64 иргэн ажлын байртай болох боломж бүрдсэн. Ахмад ногоочин Г. Дорж 4 тн төмс иргэдэд хандив тусламжаар олгосноор төмс тариалагчдын тоо нэмэгдсэн	100%

							байна.	
85	2.2.3.5 “Чацаргана” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж тариалах, ургуулах, боловсруулах иргэнд онцгой дэмжлэг үзүүлэн орлогын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх		2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Таримлын нэр төрөл, хүн амын хүнсний хэрэглээ, өрхийн орлого нэмэгдэнэ	Хаврын тариалалтанд чацаргана төсөлд 139 өрх хамрагдаж 22,2 га газарт 18766 ш суулгац тариалсан. Чацаргана тариалах 100 гаруй иргэдийг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран технологийн сургалтанд хамруулсан. Өрхийн тариалан эрхлэгчдийг бүлгийн зохион байгуулалтанд оруулан 10 бүлэг болж төвлөрсөн талбайд тариалалт хийж инженерийн хийцтэй 4 гүний худаг гаргаж усалгааны 7 мотопомп олгож, 22,1 га талбайг хашаажуулсан. Намрын тариалалтанд 1 дүгээр баг Байшинтын аманд 20 га, 6-р баг Хадан хошууны орчимд 1,6 га, 6 дугаар баг Жаргалант гол дагуу 0,7 га нийт 22,3 га газарт 18550 ширхэг суулгацыг “Хар Хорим” ХХК-аас нийлүүлсэн ба төрийн 6, хувийн хэвшлийн 1 байгууллага, иргэдийн 5 бүлгийн нийт 122 иргэн хамрагдлаа. Тариалалт хийж байгаа 1 дүгээр баг Байшинтын 20 га талбайг хаших ажлыг “Дэл Агт” ХХК гүйцэтгэж, Байгаль хамгаалах сангаас нийт 40,0 сая төгрөг зарцуулсан. 3 худаг гаргах ажлыг “Булган Ус” ХХК гүйцэтгэсэн. Сум хөгжүүлэх сангаас 4 иргэнд чацаргана тариалах зориулалтаар 26 сая төгрөгний зээл олголоо.	100%
86	2.2.3.6Өрхийн тариалан		2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Төмс хүнсний ногооны 70	Өрхийн тариалан эрхлэгчдийг бүлгийн зохион	100%

		эрхлэгчдийг хоршоо, бүлгийн зохион байгуулалтанд оруулж дундын үйлчилгээний техникээр хангах				хувийг механикжуулна.	байгуулалтанд оруулан 27 бүлэг болж төвлөрсөн талбайд тариалалт хийж инженерийн хийцтэй 7 гүний худаг гаргаж усалгааны 7 мотопомп олгосон.		
	87	2.2.3.7Өвөл, зуны хүлэмжийн болон зорийн аж ахуйг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Хамгааалагдсан хөрсний ногооны хэмжээ нэмэгдэнэ.	1 иргэнд үр тариа хүнсний ногооны агуулах зоорь барих зориулалтаар сум хөгжүүлэх сангаас 10,0 сая төгрөгний зээл олгосон. 1 иргэн өвлийн загвар хүлэмж, 9 иргэн зуны хүлэмж байгуулсан.	100%	
	88	2.2.3.8Жимс, жимсгэнэ, тэжээлийн ургамал тариалах зориулалтаар жил бүр газар ашиглах талбайг нэмэгдүүлэх	2016-2020	Булган сум ЗДТГ		Газар ашиглалт сайжирч, жимс жимсгэнэ болон тэжээлийн ургамлын хэмжээ нэмэгдэнэ	Жимс, жимсгэнэ тариалах зориулалтаар 215 өрхөд 42.2 га газар олгосон.	100%	
2.3 Төсөв санхүү									
2.3.1 Төсвийн орлого нэмэгдүүлэх эх үүсвэрүүдийг дэмжиж, татварын бааз сууриа өргөтгөж, татвар төлөгчдөө дэмжиж, сурталчилж ажиллана.	89	Сумын төсвийн эх үүсвэрийг оновчтой тодорхойлж, үр ашигтай хуваарилж хэрэгжүүлэх	2016-2020	СТСХ, Санхүүгийн алба		Төсвийг үр ашигтай зарцуулж хэвшинэ	Төсвийн орлого 99,6 хувийн биелэлттэй байна. Төсөвт байгууллагуудын санхүүгийн үйл ажиллагаанд одоогоор хүндрэл гараагүй байна.	70%	
	90	Аж ахуйн нэгж, байгууллагуудыг татварт бүрэн хамруулж татварын идэвх санаачилгыг нэмэгдүүлэх	2016-2020	Татварын хэлтэс		Татвар төлөгчдийн тоо нэмэгдсэн байна.	2017 оны 2-р сарын 1-ний өдрөөс эхлэн сумын орон тооны бус татварын байцаагчтай болж орлого нь тодорхойгүй, нуугдмал орлогыг илрүүлэн, татвар ногдуулалтыг нэмэгдүүлэн ажиллаж байна.	100%	
	91	ААНБ-д НББ-ийн хуулийн хэрэгжилтийг хангуулж, НББОУС нэвтрэлтийг эрчимжүүлж, бүртгэл хөтлөлт тайлан гаргалтад	2016-2020	СТСХ, Санхүүгийн алба		Төсөв санхүүгийн төлөвлөлт, зарцуулалт, хяналт сайжирсан байна.	Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААНБ-ын санхүүгийн тайлан гаргалтанд хуулийн хугацаанд хяналт тавьж тайлангийн хамрагдалт 65%-тай байна. “Зөв бүртгэл” хөтөлбөрийг сумын	100%	

		хяналт тавина					хэмжээнд сурталчилж хэрэгжилтийг хангаж төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаж байна.	
2.3.2 Орон нутгийн төсөв төлөвлөх, батлах, зарцуулах үйл ажиллагааг нээлттэй, ил тод болгож олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлж, тэвчиж болох зардлуудыг хэмнэж, санхүүгийн хяналт, шалгалтыг сайжруулна	92	Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль болон холбогдох эрх зүйн актын дагуу төсөв санхүү, төрийн сангийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ.	2016-2020	СТСХ, Санхүүгийн алба		Төсөв санхүүгийн ил тод байдал хангагдана	Сумын харьяа төсөвт байгууллагуудын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хууль, холбогдох эрх зүйн актыг хэрэгжүүлж ажиллах талаар зөвлөмж зөвлөгөө өгч ажилласнаар төрийн санд гардаг зөрчил дутагдал багасч байна.	70%

ГУРАВ. ХӨГЖИЛ ДЭВШИЛД ХӨТЛӨХ ДЭД БҮТЦИЙН БОДЛОГО

3.1 Зам, тээвэр

3.1.1 Орон нутгийн чанартай авто замын сүлжээнд хатуу хучилттай замын эзлэх хувийг нэмэгдүүлж, явган хүний зам, гүүр, авто машины зогсоол, талбайг шинээр хийх болон сэргээн засварлана.	93	Ерөнхий төлөвлөгөөнд тусгагдсан шинээр барих авто замуудын ажлыг эхлүүлэх /3А-3Б хэсэг, хойд тойрог, НИК ШТС-ээс НЭ хүртэл/	2017-2020	ХБХ, СЗДТГ		Нэгдсэн эмнэлгийн баруун талаар НИК ШТС хүртэл авто зам тавигдсан байна.	Нэгдсэн эмнэлгийн баруун талаар 0,42 км хатуу хучилттай авто зам ашиглалтанд ороод байна.	100%
	94	Зүүн түрүүний авто замын асуудлыг холбогдох байгууллагаар шийдвэрлүүлэн ажлыг дуусгах	2017-2020	ХБХ, СЗДТГ		Гүйцэтгэгчийг дуудаж шүүхийн шийдвэрийг гүйцэтгүүлэх	Аймгийн ЗДТГ-ын ХОХБТХ “Хур ноёд” ХХК-ны удирдлагатай уулзаж даруй шүүхийн шийдвэрийг гүйцэтгэх чиглэл өгсөн боловч авто замыг өөрсдөө хийж 2017 оны 5-р сарын 1-нд хүлээлгэн өгөхөөр хугацаа тохироод ирээгүй.	0%
	95	Орон нутгийн чанартай авто зам, талбайн засвар үйлчилгээг сайжруулан, материаллаг баазыг нэмэгдүүлэх	2017-2020	ХБХ, СЗДТГ		Авто замын нөхцөл байдал сайжирсан байна.	Замын сангийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтийг эрх шилжүүлэх захирамжийг гаргуулан ТҮА-ийн дансанд шилжүүлсэн. Уг хөрөнгөөр хийгдэх ажлын төлөвлөгөөг Засаг даргаар батлуулан ажиллаж авто зам засварлах тоног төхөөрөмж, хальтиргаа	100%

						гулгаанаас хамгаалах элс, давсыг бэлтгэх зэрэг ажлуудыг хийлээ.	
96	Такси үйлчилгээний болон үйлчилгээний байгууллагын гадна зогсоол талбайн өнгө үзэмжийг сайжруулж, 4 зогсоол шинээр гаргах	2017-2020	ХБХ, СЗДТГ		Зогсоол, талбайн хүртээмж нэмэгдэнэ	Авто замын хөвөө, бродюрыг шохойдох ажлыг ТҮА, байгууллага орчмын цэвэрлэгээг аж ахуйн нэгж, байгууллагууд хийсэн. Мөн сумын хэмжээнд шаардлагатай 24 зогсоол талбайн зураг төсвийг хийлгэж 2017 онд шинээр 7, өргөтгөсөн 5 зогсоолын ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.	100%
97	Хот доторх авто машины шороон орц, гарцуудыг хатуу хучилттай болгох	2017-2020	ХБХ, СЗДТГ		Хатуу хучилттай зогсоол, талбай нэмэгдэж өнгө үзэмж сайжирна	Цэцэгжин зах, Дэвшилт ХХК, хуучин ХАА-н хоршоологчдын байр, Баясуулагч зах орчмын орц, гарцуудыг хатуу хучилттай болгохоор төв замын өргөтгөлийн зурагт тусгуулсан бөгөөд эхний ээлжинд замын өргөтгөлийн ажлын хүрээнд орц гарцуудыг стандартын буюу үзэгдэх орчинг сайжруулах ажил хийгдээд байна.	70%
98	Авто замын бродюрыг шинэчлэх, сэргээн будах	2017-2020	ХБХ, СЗДТГ		Авто замын эдэлгээ удааширна	2017 оны зам засвар арчлалтын төлөвлөгөөнд тусган бродюр будах ажлыг ТҮА гүйцэтгэсэн. Төв замын өргөтгөлийн ажлын явцад гарсан хуучин бродюрыг ТҮА-ийн эзэмшилд авсан ба эвдэрсэн бродюрыг нөхөх ажлыг уг бродюраар хийнэ.	100%
99	5А-5Б хэсэг, Хужир толгой чиглэлд явган хүний зам тавих	2017-2020	ХБХ, СЗДТГ		Иргэдийн аюулгүй орчин нөхцөлд амьдрах нөхцөл бүрдэнэ	Аймгийн 80 жилийн ойн ажлын бүтээлч даалгаварт оруулан аж ахуйн аргаар гүйцэтгэхээр ГХБХБГ-тай хамтран тооцоо судалгааг хийсэн ба хөрөнгө оруулалт дутагдалтай байна.	40%
100	Төв гудамжны явган хүний замыг сэргээн засварлах	2017-2020	ХБХ, СЗДТГ		Орчин нөхцөл сайжирна	Сумын ОНХС-д 3,1 сая төгрөг тусгуулж хавтан худалдаж авсан. Мөн 14,15-р	100%

							байр орчим болон төв гудамжны хойд талын явган замд нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдсэн. Авто замын өргөтгөлийн ажлын хүрээнд 316 м явган хүний зам тавигдсан.	
3.1.2 Нийтийн зорчигч болон үйлчилгээг тогтмолжуулж үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ	101	Такси үйлчилгээний чанарыг сайжруулан стандартын жишигт ойртуулах		АТҮТ, СЗДТГ		Такси үйлчилгээний чанар хүртээмж нэмэгдэнэ	Такси үйлчилгээний 1 аж ахуй нэгжтэй гэрээ байгуулан ажиллаж байгаа ба УБ чиглэлийн такси үйлчилгээг нэвтрүүлэхээр Авто тээврийн үндэсний төвд албан бичиг хүргүүлсэн.	70%
	102	Нийтийн тээврийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх		АЗДТГ, СЗДТГ		Нийтийн тээврийн үйлчилгээний чанар хүртээмж нэмэгдэнэ	Такси үйлчилгээ эрхэлж буй 2 аж ахуй нэгжид Нийтийн тээврийн үйлчилгээ эрхлэх санал тавиад байгаа.	0%
3.2 Цахилгаан, эрчим хүч								
3.2.1 Шинээр үүсэххороололболон алслагдсанайл өрхийнэрчим хүчийгнэмэгдүүлжаг аарыншугамболондэ дстанцбарина	103	Хэрэглээний эрчим хүчний уналтыг бууруулах дэд станц барих /6Г, Д хэсэг, домын дэвсэг, /	2017-2020	ХБХ, ЭБЦТС ТӨХК, Сумын ЗДТГ		Хэрэглээний эрчим хүчний уналт буурсан байна.	Дэлхийн банкны санхүүжилтээр хийгдэх 04 ква-ын шугам, тулгуур шинэчлэлийн ажлын зураг төсөвт хэрэглээний эрчим хүч уналттай хэсгүүдэд дэд станц бариулахаар тусгуулсан ба энэ онд 100 ква-ын дэд станцыг 6Д хэсэгт барьж ашиглалтанд оруулсан.	100%
	104	Туслах аж ахуй эрхлэх зориулалттай суурьшлийн бүсийг бий болгож цахилгаан хангамж, ундны усны асуудлыг шийдвэрлэх /Гурилын үйлдвэрийн гахайн байр болон БОАЖГ-ын орчим/	2017-2020	ХБХ, ЭБЦТС ТӨХК, Сумын ЗДТГ		Тооцоо судалгаа хийж хөрөнгө оруулалтыг тооцох	Хугацаа болоогүй	
	105	Шинээр үүсэж буй	2017-	ХБХ, ЭБЦТС		Тооцоо	Хугацаа болоогүй	

		гэр хорооллын цахилгаан хангамж, ундны усны асуудлыг шийдвэрлэх /Майдар голын дэнж болон БОАЖГ-ын орчим/	2020	ТӨХК, Сумын ЗДТГ		судалгаа хийж хөрөнгө оруулалтыг тооцох		
3.2.2 Гудамж, талбай, нийтийн нээмшлийнг эрэлтүүлгийн чанарыг сайжруулжш инээргэрэлтүүлэгтав ихажлыг үргэлжлүүлнэ.	106	Хүн амын урсгал ихтэй гэр хорооллын гудамжуудыг гэрэлтүүлэгтэй болгох	2017-2020	Сумын ЗДТГ, ТҮА		Холбогдох тооцоо, судалгаа, зураг төсвийг хийлгэх	Магсаржав, Дамба, Энэбишийн гудамжны авто замын гэрэлтүүлгийг шинэчлүүлэх саналыг аймгийн 80 жилийн ойн бүтээлч ажлын саналд тусгуулснаар зураг төсөв хийгдэж 477,0 сая төгрөгөөр Шунхлай ШТС орчмоос төв зам дагуу /бага тойрог/ 2 толгой бүхий 2 эгнээ гэрэлтүүлэг тавих ажил хийгдэхээр гүйцэтгэчийг шалгаруулж гэрээг байгуулсан. Мөн Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтанд гэр хорооллын гудамжийг гэрэлтүүлэх ажлыг тусгуулсан.	100%
	107	Хотын төвийн гэрэлтүүлгийг дэвшилтэт технологи бүхий гэрэлтүүлгээр шинэчлэх	2017-2020	Сумын ЗДТГ, ТҮА			Эрчим хүчний хэмнэлттэй лэд гэрэлтүүлгийг сонгон зургийн даалгаварт тусгуулан гүйцэтгүүлж байна.	100%
3.3 Бүтээн байгуулалт, хөрөнгө оруулалт								
3.3.1 Булган хотыг хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу эрчимтэй хөгжүүлж, оронсууцны орчиннө хцлийг сайжруулж, хотын тохижилт, соёлжилт, бүтээн байгуулалтыг нэмэгдүүлнэ.	108	Баригдаж дуусаагүй барилга байгууламж, орон сууцыг үргэлжлүүлэн барьж ашиглалтанд оруулах	2017-2020	Сумын ЗДТГ, ГХБХБГ		Дуусаагүй барилга, орон сууцнууд ашиглалтанд орсон байна.	ГХБХБГ-тай хамтран дуусаагүй барилга байгууламжийн ажлыг түргэвчлэх албан бичиг хүргүүлснээр 25 айлын орон сууцны барилга, 640 хүүхдийн суудалтай сургууль, 2-р цэцэрлэг, Авзага зочид буудлын барилга зэрэг байгууламжууд үйл ажиллагаагаа эхэлж 640	100%

						хүүхдийн суудалтай сургууль болон 2-р цэцэрлэг ашиглалтанд орлоо.	
109	Гэр хороолол, орон сууцыг хэрэглээний халуун устай болгох ажлыг шат дараатай эхлүүлэх	2017-2020	Сумын ЗДТГ ГХБХБГ		Иргэдийн ажиллаж амьдрах орчин нөхцөл сайжирсан байна.	Булган сумын 14, 15, 12, 16, 17, 18, 22, 6, 7-р байруудын хэрэглээний халуун усны гадна өргөтгөлийг өмнөх жилүүдэд хийсэн. Энэ онд үйлдвэрийн зуухнаас Дэвшилт ХХК-ны байр хүртэлх шугамын засвар үйлчилгээг хийхээр орон нутгийн төсөвт тусгагдсан бөгөөд хэрэглээний халуун усны шугам нэмж суулгах саналыг аймгийн Засаг даргад тавьсан бөгөөд энэ ажилд нэмэлт хөрөнгө шаардлагатай байна.	40%
110	Булган хотын цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөх, шинээр төлөвлөж, шинэчлэх	2017-2020	Сумын ЗДТГ ГХБХБГ		Орон сууц, үйлдвэр, үйлчилгээний газруудын орчин нөхцөл сайжирна	Хугацаа болоогүй	
111	Гэр хорооллын айл өрхүүдийн хашаа гудамжны эмх цэгц, өнгө үзэмж, нийтийн эзэмшлийн талбайг иргэдийн санаачлага, оролцоонд тулгуурлан тохижуулах	2017-2020	ХБХ, ГХБХБГ, Сумын ЗДТГ		Жишиг хороолол, гудамж бий болж иргэдийн идэвх санаачилга нэмэгдсэн байна	“Цэмцгэр Булган” жилийн ажил зарлан удирдамжийг баг, байгууллагуудад хүргүүлэн ажиллаж 46 аж ахуй нэгжийг хамруулж тохижилт бүтээн байгуулалт, өнгө үзэмж сайжруулах ажлыг хийлээ. Айл өрхийн хүрээнд ч багууд идэвхитэй оролцсоноос 5 өрх тайлан ирүүлсэн. Мөн Булган сумын 1-р багт Хот байгуулалт мэдээлэл судалгааны төвийн 2,5 сая төгрөгийн дэмжлэгтэйгээр 1 гудамжийг жишиг болгох ажлыг иргэдийн санал санаачлагад тулгуурлан хийж хашаагаа цэгцэллээ.	100%
112	Наадмын талбайд шинэчлэл, засвар	2017-2020	ХБХ, ГХБХБГ, Сумын ЗДТГ		Өнгө үзэмж, багтаамж	Зураг төслийг Улаанбаатар хотын “ББСМО” ХХК хийсэн.	70%

	үйлчилгээ хийх				нэмэгдсэн байна.	Нийт төсөвт өртөг 1,5 тэрбум төгрөг бөгөөд /Барилга/ 800,0 сая төгрөгөөр гадна зам талбайг хийхээр төсөв гарсан. 2018 оны аймгийн орон нутгийн төсөвт 250,0 сая төгрөгний хөрөнгийг тусгууллаа.	
113	Булган сумын үерийн ус зайлуулах суваг, даланг шинэчлэх	2017-2020	ХБХ, ГХБХБГ, Сумын ЗДТГ		Үер, усны аюул ослоос урьдчилан сэргийлнэ.	1, 6-р багийн үерийн даланг шинэчлэх ажлыг “Туруун бүтээмж” ХХК 598,9 сая төгрөгөөр гүйцэтгэлээ.	100%
114	Үйлчилгээний байгууллагуудын гадна хаяг, өнгө үзэмжийг сайжруулах	2017-2020	Сумын ЗДТГ, Хувийн хэвшил		Хотын өнгө үзэмж сайжирна	“Цэмцгэр Булган” жилийн ажил төдийгүй аймгийн 80 жилийн ойн арга хэмжээтэй уялдуулан байгууллагууд гадна тохижилтын ажлыг гүйцэтгэсэн.	70%
115	Аймгийн 80 жилийн ойн хүрээнд хийгдэх бүтээн байгуулалтын ажлуудыг зохион байгуулах	2017-2020	АЗДТГ, Сумын ЗДТГ		Хотын өнгө үзэмж сайжирна	Аймгийн 80 жилийн ойн ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан 48 ажлыг эзэнжүүлсэн ба аймгийн ЗДТГ, ГХБХБГ-тай хамтран тооцоо, судалгаа, зураг төсвийг хийж хөрөнгө оруулагчдад хандаад байна. Уг төлөвлөгөөнд тусгагдсан авто зам, гэрэлтүүлэг, зогсоол зэрэг томоохон бүтээн байгуулалтын ажлууд хийгдсэн.	100%
116	Соёлч өрх, баг, байгууллага шалгаруулах болзол зарлан дүгнэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ ЭМГ, ӨЭМТ		Нийгмийн эрүүл мэндийн орчин бүрдсэн байна.	Цэмцгэр Булган уралдаанд 4 өрх, 1 орцны тайлан ирснийг ажлын хэсэг болон сумын Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлэлээ.	100%
117	САЦХүрээлэнгийн тохижилтийг шат дараатайгаар хийж, үйл ажиллагааг нь тогтмолжуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ, БСУГ, ТҮА		САЦХүрээлэнгийн тоглоомуудад урсгал засвар хийх, 2-р хэсгийн эскиз зургийг гаргах	Сумын САЦХ-д Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг угтаж урсгал засвар үйлчилгээг хийсэн бөгөөд 2018 онд тохижилтын ажлыг үргэлжлүүлэх 159,0 сая төгрөг тусгуулсан бөгөөд автомат тоглоом, ширээний	100%

							теннисний өрөө, мөсөн гулгуурын талбай байгуулах зэрэг үйл ажлуудыг зохион байгуулж үйл ажиллагааг нь тогтмолжуулах арга хэмжээг авч байна.	
3.4 Газар зохион байгуулалт, ашиглалт								
3.4.1 Иргэдийн оролцоотой газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт хийж, газрын нөөцийг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй зөв зохистой ашиглана	118	Үйлдвэржилтийн бүсэд газар авсан иргэн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг жигдэрүүлэх, газар ашиглалтыг сайжруулах	2017-2020	СЗДТГ ГХБХБГ ХБХОБТХ		Үйлдвэржилтийн бүсийн ашиглалт сайжирсан байна. Иргэн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаа тогтмолжсон байна	Аймгийн ИТХ-ын 2017 оны 05-р сарын 09-ний өдрийн 75 дугаар тоогтоолын дагуу Булган аймгийн Булган Орхон сумын хил залгаа Домын дэвсгэг дэх үйлдвэрийн бүсийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг батлууллаа. Тус бүсэд ХАА-н үйлдвэрлэлийн бүсийн 48,6 га, барилгын материалын үйлдвэрлэлийн бүсийн 91,8 га газрууд тус тус хамрагдаж байгаа. 2017 он гарснаар тус бүсэд Булган аймгийн Засаг даргын 2017 оны 03-р сарын 21-ний өдрийн А/142 дугаар захирамжаар чацаргана, хагас боловсруулсан хүнсний ногооны үйлдвэр, арьс шир боловсруулах үйлдвэр, хүлэмжийн аж ахуй, барилгын материалын үйлдвэрлэл зэрэг зориулалтаар газрыг төсөл сонгон шалгаруулах журмаар олгохоор зарласан боловч оролцогч оролцоогүй.	100%
	119	Үйлдвэржилтийн болон шинэ суурьшлын бүсүүдэд инженерийн дэд бүтэц байгуулах	2017-2020	СЗДТГ ГХБХБГ ХБХОБТХ		Үйлдвэржилтийн болон шинэ суурьшлын бүсүүдийн цахилгаан, цэвэр усны хэрэгцээ хангагдана	Үйлдвэрийн бүсийн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулахад холбогдох саналаа БХБ-ын яам, аймгийн Засаг дарга нарт хүргүүлсэн бөгөөд 2018 оны төсөвт ТЭЗҮ боловсруулах хөрөнгө тусгагдсан.	70%
	120	Газрын	2017-	СЗДТГ		Газрыг иргэн	Булган сумын 2017 оны	100%

		шинэтгэлийн ажлыг эрчимжүүлж, иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагуудад газар эзэмшүүлэх, газрыг иргэн бүрт үнэ төлбөргүй өмчлүүлэх ажлыг 25 хувиар өсгөж, эдийн засгийн эргэлтэнд оруулах боломжийг бий болгох	2020	ГХБХБГ		бүрт үнэ төлбөргүй өмчлүүлэх ажлыг 25 хувиар өсгөж, эдийн засгийн эргэлтэнд оруулсан байна.	Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний дагуу иргэнд гэр бүлийн хэрэгцээний зориулалтаар өмчлүүлэхээр 539 нэгж талбар, хуучин хашааны газрыг өмчлүүлэхээр 151 нэгж талбар тусгагдсан. Шинээр өргөдлийг 205 нэгж талбарт хүлээн авч хуваарийн дагуу олголтыг бүрэн хийж 2015, 2016 онуудад газар олголт хийсэн боловч газраа баталгаажуулж аваагүй 334 нэгж талбарт газар өмчлүүлэх ажлыг эрчимжүүлэн ажилласан. Хуучин хашааны газраа өмчилж авах үйл ажиллагааг идэвхижүүлэх үүднээс аймгийн Засаг даргын захирамжаар “Газар таны өмч” аяны хүрээнд баг тус бүр дээр ажиллаж 62 өргөдлийг хүлээн авч шийдвэрлэлээ. Тайлант хугацаанд аймгийн Засаг даргын захирамжаар 183 иргэн газраа өмчилж баталгаажуулаад байна. Газрын тухай хуулийн дагуу иргэнд гэр бүлийн хэрэгцээний зориулалтаар 6 дугаар баг Жаргалантын аманд 20 нэгж талбар, 6 дугаар баг Залуус хороололд 11 нэгж талбарт газар эзэмших эрхийг сумын Засаг даргын А/117, аймгийн Засаг даргын А/492 дугаар захирамжаар, төрийн үйлчилгээний зориулалтаар 8 нэгж талбар төлөвлөгдсөнөөс 7 нэгж талбарыг сумын Засаг даргын А/148 дугаар
--	--	--	------	--------	--	---	---

						<p>захирамжаар, үйлчилгээний зориулалтаар 1 нэгж талбар орон сууцны зориулалтаар 1 нэгж талбар, ус дамжуулах төв байгуулахаар 3 нэгж талбар төлөвлөгдсөнийг газар эзэмших эрхийг аймгийн Засаг даргын А/491 дугаар захирамжаар баталгаажуулсан.</p> <p>Жимс жимсгэнэ тариалах зориулалтаар 3 нэгж талбарт 18 га газар төлөвлөгдсөнийг 12 бүлэгт газар олголтыг бүрэн хийсэн.</p> <p>ХАА-н үйлдвэржилт, Барилгын материалын үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар 3 нэгж талбарт төсөл сонгон шалгаруулалт, дуудлага худалдааг аймгийн Засаг даргын А/142 дугаар захирамж, сумын Засаг даргын А/11, А/149 дугаар захирамжаар зарласан боловч оролцогч оролцоогүй учраас хэрэгжилт 50%-ийн гүйцэтгэлтэй биелэгдсэн.</p> <p>Булган сум 5 дугаар баг Булган МЭЭЖ ОНӨХК-ний урд талд авто зогсоол барих төлөвлөгөөг аймгийн ОНХөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хийлээ.</p>	
	121	Газрын төлбөрийн орлогын зохих хувийг газрыг хамгаалах, нөхөн сэргээх болон газар зохион байгуулалтын бусад арга хэмжээнд зарцуулах асуудлыг жил бүр төлөвлөн	2017-2020	СЗДТГ ГХБХБГ	Хуулийн хэрэгжилт хангагдана	<p>Газрын төлбөр 25.1 сая, дуудлага худалдаа 8 сая төгрөг төлөвлөгдсөнөөс газрын төлбөр 18,5 сая төгрөг төвлөрөөд байна.</p>	100%

		баталгаажуулж хэрэгжилтийг ханган ажиллах						
	122	Бунхан толгойн тохижилтийн ажлыг зураг төсвийн дагуу хийж гүйцэтгэх	2017-2019	СЗДТГ ГХБХБГ		Бунхан толгойн тохижилтийн ажлыг дуусгаж орон нутгийн иргэд, гадна, дотны зочид жуулчдыг татсан цогцолбор болсон байна.	Хувийн хөрөнгө оруулалтаар гүйцэтгэн ашиглах иргэн, аж ахуйн нэгжүүдэд санал тавьж байгаа боловч төдийлөн үр дүнд хүрэхгүй байна. Дахин төлөвлөлт хийж үйл ажиллагааг өргөтгөх шаардлагатай байна.	0%
3.5 Мэдээлэл, технологи								
3.5.1 Хүн амын мэдээллийн эрэлт хэрэгцээг хангахуйц өрсөлдөөнт хэвлэл мэдээлэл, харилцаах олбоо, интернетийн үйлчилгээг дэмжинэ.	123	Утасгүй интернетийн орчин бий болгох	2017-2020	Сумын ЗДТГ, Хувийн хэвшил		Олон нийтийн сүлжээний үнэгүй орчинтой болно.	Цогт Хунтайжийн талбай болон сансар 1 сааданд утасгүй интернетийн бүс болгох саналыг аймгийн ЗДТГ-т хүргүүлсэн. Мөн Залуучуудын холбооноос Цогт Хунтайжийн талбайг сандал бүхий утасгүй интернетийн бүс бий болгох төслийг дэмжиж Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 0,7 сая, айл өрхийн өндөр хурдны интернетээр хангах төслийг СХС-ийн 20,0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр тус тус дэмжсэн.	100%
	124	Орон нутгийн мэдээллийн сувгийг дэмжих	2017-2020	Сумын ЗДТГ, Хувийн хэвшил		Төрийн үйлчилгээний мэдээлэл түргэн шуурхай иргэдэд хүрдэг болсон байна.	"Сайхан Монгол" телевизийн үйл ажиллагааг дэмжиж сум хөгжүүлэх сангаас 20,0 сая төгрөгийн зээл олгосны зэрэгцээ бартерийн нөхцөлөөр үйл ажиллагаа явуулах байраар хангасан.	100%
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬТАЙГАА ЗОХИЦОН ОРШИХ НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО								
4.1 Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн бодлого								
4.1.1 Усыг хэмнэлттэй ашиглаж, хүн амыг эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн ундны усаар хангаж,	125	Гүний худгуудын ус нөөцлөх савыг бүрэн шинэчилж, ундны усыг улирал бүр тогтмол шинжилгээнд	2016-2020	БОАЖГ ЗДТГ			Ундны усны усан сангуудын ус нөөцлөх савыг бүрэн шинэчилсэн. МХГ-аас ус нөөцлөх савны усны дээжийг улирал тутам шинжилгээнд хамруулж хэвшсэн.	100%

ундны цэвэр усны эх үүсвэрийн хамгаалалтыг сайжруулна.	126	хамруулж байх Усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсийг тогтоож, тэмдэгжүүлэх, хамгаалалтын дэглэмийг мөрдүүлэх	2016-2020	БОАЖГ ЗДТГ		Ундны усны эрүүл ахуй, аюулгүй байдал хангагдана	Хамгаалалтын бүс тогтоосон ИТХ-ын тогтоолыг хэрэгжүүлж дэглэмийг мөрдүүлэх хяналт шалгалтын 2 сарын ажлыг Цагдаагийн газрын дарга, Булган сумын Засаг даргын хамтарсан удирдамжаар зохион байгуулж, 4 зөрчил илрүүлэн холбогдох хуулиар захиргааны арга хэмжээ авч шийдвэрлэлээ. Хамгаалалтын бүсийг тэмдэгжүүлэх ажлыг Хануй голын захиргаагаар 10ш самбар Ачуут, Зүүн түрүүний голын сав газарт тогтоосон зай хэмжээнд байрлуулсан.	70%
	127	Голын эхийг сэргээн засварлаж, бүрэн хашиж хамгаалах	2016-2020	БОАЖГ ЗДТГ		Усыг бохирдолоос хамгаалж, хуулийн хэрэгжилт хангагдана	Сумын нутаг дэвсгэр дэх хашиж хамгаалсан булаг шандны судалгаа гаргаж, Ачуутын голын эхийг шинээр хашиж хамгаалах саналыг БОАЖГ-т хүргүүлсэн. Ирэх онд мөн 2 булгийн эхийг сэргээн заварлах саналыг гаргаад байна.	40%
4.1.2 Агаарын бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх, бууруулах технологийг дэмжинэ арга	128	Агаарын бохирдлыг бууруулах дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	2017-2020	БОАЖГ ЗДТГ		Голын эхийг хамгаалж, усны ундарга нэмэгдэнэ.	Бүрэн шаталттай зуухны хэрэглээ болон шахмал түлшний хэрэгцээг дэмжих, шөнийн тарифаар цахилгаан халаагуур хэрэглэх талаар иргэдэд сурталчилах, уурын зуухны янданд шүүлт тавих, стандартын шаардлага хангасан нүүрс хэрэглэх талаар Булган Мээж ОНӨХК-д шаардлага тавин ажиллаж байна.	70%
4.1.3 Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газрын менежментийн	129	Хязгаарлагдмал нөөц баялагаа зохистой ашиглах, орчны бохирдолыг багасгаж, хог	2016-2020	ЗДТГ ТҮА		Экологийн боловсрол нэмэгдэж, зөв дадал зуршил ухамсар	Хог хаягдлаа цэвэрлэх аяныг 2 үе шаттай зохион байгуулж 112 байгууллагын 961 иргэн хамрагдаж гэр хороолол, нийтийн эдэлбэр газрын	70%

<p>төлөвлөгөөг боловсруулж хэрэгжүүлэн, эвдрэлд орсон газрыг нөхөн сэргээж, байгаль орчны бохирдлыг бууруулна.</p>		<p>хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгах дадал зуршил суулгах сургалт сурталчилгаа хийх</p>				<p>төлөвшинө.</p>	<p>1033,5 мз, голын сав газрын болон хогийн цэгийн орчим 20 га-д тархсан 269 сэг зэм, 2751 мз хог хаягдлыг 1,2 га-д цуглуулан булж ландфилл хийж орчны бохирдлыг багасгасан. Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгах мэдээлэл сурталчилгааг хог ачих тухай бүрд хогны байцаагч нар байнга хийж байна. Мөн хог хаягдлын байгаль дахь бохирдлын хугацааны талаар ЭӨЦС, МСҮТ-ийн 156 сурагчдад мэдээлэл сурталчилгааг хийсэн. Хог ангилан ялгах хогийн савыг үргэлжлүүлэн 400 ширхэгийг хийж 6, 3, 5-р багийн айл өрхөд олголоо.</p>	
	130	<p>Булган сумын агаар, хөрсний судалгааг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран гүйцэтгэх</p>	2016-2020	ЗДТГ УЦУОША		<p>Агаарын бохирдуулагчийн эх үүсвэрийг тогтооно</p>	<p>УЦУОШГ нь Булган сумын агаар, хөрсний шинжилгээг тогтмол хийж байна. Агаар бохирдуулагчийн 2017 оны тооллогыг хийж гүйцэтгэв.</p>	100%
	131	<p>Айл өрх, аж ахуйн нэгжүүдийн сэргээгдэх эрчим хүч болон хийн түлшний хэрэгцээг бодлогоор дэмжих</p>	2016-2020	ЗДТГ		<p>Агаарын бохирдол багасна</p>	<p>Хийн түлшний хэрэглээг дэмжиж, “Дашваанжил” ХХК-д газын хийн ШТС-ын зориулалтай газар олгож бодлогоор дэмжлээ.</p>	40%
	132	<p>БОНБҮнэлгээ хийлгэсний дараа газар эзэмшүүлэх гэрээ гэрчилгээг олгож хэвших</p>	2016-2020	ЗДТГ		<p>Байгаль орчин дахь сөрөг нөлөөлөл багасаж, хуулийн хэрэгжилт сайжирна.</p>	<p>Газар эзэмшүүлэх шийдвэрийг үндэслэн БОНБҮ хийлгэсний дараа гэрээ байгуулж, гэрчилгээ олгох хуулийн заалтыг хэрэгжүүлж ажиллах шаардлагыг 7 ААНБ-д хүргүүлж, 5 ААНБ хийж, хяналт тавин хэрэгжүүлж байна.</p>	70%
	133	<p>Хог хаягдлыг дахин боловсруулах цехийн үйл ажиллагааг</p>	2016-2020	ЗДТГ ТҮА		<p>Байгаль дахь хог хаягдал багасаж, ажлын байр</p>	<p>Хог хаягдлыг дахин боловсруулах цехийг ашиглалтанд бүрэн оруулах шаардлагатай байгааг</p>	100%

		жигдрүүлэх				нэмэгдэнэ.	аймгийн удирдлагуудад танилцуулж саналаа хүргүүлсний үндсэн дээр байнгын 2 орон тоотой байхаар цалингийн сангийн асуудлыг шийдвэрлүүлсэн.	
.1.4 Ойн сангийн хамтын эзэмшлийн менежментийг сайжруулж, ойжуулалт хийх, ойг нөхөн сэргээх ажлыг өргөжүүлж, төв суурингийн ногоон байгууламжийн хэмжээг жил бүр нэмэгдүүлнэ	134	Мод үржүүлгийн газрыг 3-аас доошгүйг байгуулж, жилд 2-оос доошгүй удаа мод тарих хөдөлгөөн өрнүүлэх	2016-2020	ЗДТГ ОЙН ААНБ		Тарьц суулгацын хэрэглээ хангагдаж ногоон байгууламж нэмэгдэнэ.	Сумын ойн мэргэжлийн 3 байгууллага, нэг нөхөрлөлд мод үржүүлгийн 1,5 га газар олгоод байна. Сумын Засаг даргын 2017 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрийн А/94 дүгээр захирамж, 01/257 албан тоотын хэрэгжилтийг хангуулж 2 удаа зохион байгуулж, хавар 1368 иргэн хамрагдаж 2573 ш мод бут, намар 107 ААНБ-ын 860 иргэн 1221 ш мод бут тарьсан. Мөн “Чацаргана” төслийн хүрээнд 261 иргэн 42,2 га-д 38334 ш чацаргана тариалсан.	70%
	135	Модыг орлох шахмал түлшний үйлдвэрлэлийг дэмжин өргөжүүлэх	2016-2020	ЗДТГ		Модны зохистой хэрэглээ нэмэгдэж, агаарын бохирдол буурна.	“Билгүүн дэлгэрэх” ХХК-ийн шахмал түлш 10 тн-ыг үйлдвэрлэн зах зээлд нийлүүлээд байна. Айл өрхийн шахмал түлшний хэрэглээг дэмжих бодлого барьж, сургалт сурталчилгаа явуулж байна.	100%
	136	Орон нутгийн хамгаалалттай газрын тэмдэг тэмдэглээг хийж мэдээллийн самбартай болгох	2016-2020	БОАЖГ ЗДТГ		Хууль бус үйл ажиллагаа хязгаарлагдан а	Орон нутгийн хамгаалалттай газрын хамгаалалтын дэглэмийг харуулсан самбарыг аялал жуулчлал, амралт зуслангийн замын орчимд байрлуулж хамгаалалтын дэглэмийг тухайн нутаг дэвсгэр дэх идэвхтэн байгаль хамгаалагч нарын өдөр тутмын хяналтаар хэрэгжүүлж байна.	40%
	137	Үерийн усны нөлөө болон барилгын материалд	2016-2020	БОАЖГ ЗДТГ		Байгалийн унаган төрх сэргээгдэнэ.	Хуучин карьерыг “Булган АЗЗА”, “Сэлэнгэ-Есөн Эрдэнэ” ХХК-д авто замын	100%

		ашиглаж эвдрэлд орсон газрыг нөхөн сэргээх /Хадан хошууны хуучин карьер, Хөрөө рам гм/				Аюулгүй орчин бүрдэнэ.	даланд ашиглуулан дараа нь техникийн нөхөн сэргээлт хийлгэх гэрээ байгуулан нөхөн сэргээлтийг гүйцэтгүүлсэн.	
	138	Байгаль орчны мэргэжилтнийг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах	2016-2020	БОАЖГ ЗДТГ		Хяналт шалгалтын ажил эрчимжиж, үр дүнд хүрсэн байна.	Унаа, хувцас, тээврийн хэрэгсэл зогсоох зориулалтын улаан гэрлээр хангагдсан.	100%
4.2. Аялал жуулчлал								
4.2.1. Булган сумын аялал жуулчлалын хөтөлбөр, маршрутыг нарийвчлан тогтоож, сумын аялал жуулчлалын лавлах, видео танилцуулга, цахим хуудас нээж сурталчилна.	139	Аялал жуулчлалын үзвэрийн танилцуулга гаргах	2017	Сумын ЗДТГ, БОАЖГ		Жуулчдыг татах мэдээлэл мэдээлэлтэй болно	Сумын аялал жуулчлалын үзвэрийн танилцуулгын эх бэлтгэлийг хийсэн.	40%
	140	Аялал жуулчлалын мэдээллийг цэг, самбар байршуулах	2017-2018	Сумын ЗДТГ, БОАЖГ		Гадаад, дотоодын жуулчид нэмэгдэнэ	Эхийг бэлтгэн хэвлэлтэнд өгөөд байна.	40%
4.2.2 Орон нутгийн онцлог бүхий аялал жуулчлалын эвент /цогц/ үйл ажиллагааг аялал жуулчлалын байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулж, аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүний нэр төрлийг олшруулж, сурталчилгааг эрчимжүүлнэ.	141	Диваажин сүм, цагаан суваргын түүх домгыг түшиглэсэн эвент арга хэмжээ зохион байгуулах	2017-2020	Сумын ЗДТГ, БОАЖГ		Дотоод, гадаадын жуулчдын тоо нэмэгдэнэ.	Диваажин сүм, Цагаан суваргыг түшиглэн байгуулж буй Бурхан багшийн энергийн цэцэрлэгт хүрээлэнд жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулах Шагайн харвааны тэмцээнийг амжилттай зохион байгуулсан. Диваажин сүмийг үргэлжлүүлэн засах гүйцэтгэгчийг БСУЯаманд тодруулж гэрээг аймгийн Засаг даргатай хийлээ.	100%
	142	Аялал жуулчлалын маршрут дагуу үйлчилгээний төвүүдийг байгуулахыг дэмжих	2017-2020	Сумын ЗДТГ, БОАЖГ		Ажлын байр нэмэгдэнэ.	Булган Хөвсгөл чиглэлийн зам дагуу худалдааны төв барих 1 аж ахуйн нэгжийн саналыг дэмжиж стандартын зөвлөгөө өгч, 1 иргэнд дуудлага худалдаагаар газрын асуудлыг нь шийдвэрлээд байна Улаанбаатар-Хөвсгөл-	100%

							Улаанбаатар хотруу чиглэн аялж буй гадаад, дотоодын жуулчдыг татах, орон нутгийн бизнес эрхлэгчдийг дэмжих зорилгоор Булган-Хөвсгөлийн авто замын дагуу “Тэмээн толгой” гэдэг газар 1 га газарт түр буудаллах цэг байгуулахаар газрын асуудлыг шийдвэрлэсэн бөгөөд энэ онд туршилтаар ААН, иргэдэд түр ашиглуулахаар төлөвлөж, цаашид тус газарт орон нутгийн онцлог, зан заншлыг харуулсан үйлчилгээг бий болгох зорилго тавин ажиллаж байна.	
	143	Байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй эко хэрэглээг дэмжих	2017-2020	Сумын ЗДТГ, БОАЖГ		Байгаль орчинд үүсэх сөрөг нөлөөлөл багассан байна.	Тодорхой санал ирээгүй	0%
4.2.3 Түүх, соёлын дурсгалт газруудыг түшиглэсэн аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.	144	Диваажин сүмийг сэргээн засварлах ажлыг дуусгах	2017-2020	Сумын ЗДТГ, ГХБХБГ БОАЖГ		Түүхэн дурсамжийг сэргээх	2017 онд улсын төсвөөс 180,0 сая төгрөг батлагдаж далангийн овоолгын ажил хийгдэх ба холбогдох яаманд гүйцэтгэгчийг шалгаруулж, гэрээг аймгийн Засаг даргатай байгуулсан.	70%
	145	Хотын өнгө төрхийг тусгасан бэлгэдлийн хаалгатай болох	2017-2020	Сумын ЗДТГ, ГХБХБГ		Орон нутгийн онцлогийг гадаад, дотоодын жуулчдад сурталчилна	Хөвсгөл чиглэлийн авто зам дээр хүндэтгэлийн хаалга барихаар Эвсэг констракшн ХХК санал ирүүлснийг дэмжиж газрын асуудлыг нь шийдвэрлэсэн боловч хөрөнгийн асуудал шийдэгдээгүй.	40%
	146	Бунхан толгойн алдартнуудын хөшөө цогцолборыг дуусгах	2018	Сумын ЗДТГ, ГХБХБГ БОАЖГ		Орон нутгийн онцлогийг гадаад, дотоодын жуулчдад танин	Уралдаан зарласан боловч шаардлагад нийцсэн материал ирээгүй бөгөөд хийгдэх хугацаа болоогүй.	

						мэдүүлэх		
	147	Цагаан хаалгыг сэргээн засварлах	2018	Сумын ЗДТГ, ГХБХБГ БОАЖГ		Орон нутгийн онцлогийг гадаад, дотоодын жуулчдад танин мэдүүлэх	Хугацаа болоогүй.	
	148	Дугуйн жишиг зам байгуулах	2017-2020	Сумын ЗДТГ, ГХБХБГ БОАЖГ		Явган болон дугуйн аялалыг хөгжүүлэх боломж бүрдэнэ.	САЦХүрээлэнд дугуйн зам барихаар төлөвлөсөн бөгөөд материалын зардлыг тооцож ГХБХБГ-т хүргүүлсэн. Хөрөнгийн асуудал шийдэгдээгүй.	40%
	149	Бурхан багшийн энергийн цэцэрлэгт хүрээлэнгийн ажлыг дуусгах	2017-2020	Сумын ЗДТГ, Булган сумын нутгийн зөвлөл, хувийн хэвшил		Иргэдийн чөлөөт цагаа өнгөрөөх цэцэрлэгт хүрээлэнтэй болсон байна.	Булган сумын нутгийн зөвлөл, иргэдтэй хамтран мод тарьсан ба Бурхан багшийн бага насны дүрийг байрлуулсан. Мөн явган хүний замыг хийж Баян-Агт сум тохижилтын ажлыг хийж гүйцэтгээд байна.	100%

ТАВ. ИРГЭНД ЭЭЛТЭЙ ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО.

5.1.1 Төрийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагааг нээлттэй, ил тод, шуурхай, хариуцлагатай, хүртээмжтэй болгож, иргэдийн мэдээлэл, үйлчилгээ авах боломж, нөхцөлийг сайжруулна.	150	Төрийн байгууллагын цахим үйлчилгээг нэмэгдүүлэх, цахим мэдээллийг иргэдэд хүргэх арга замыг хэрэгжүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Иргэдэд мэдээлэл шуурхай хүрдэг болно.	Ажилтнуудын цаг бүртгэл, ирсэн явсан бичиг, захирамж, тушаалыг цахим санд бүртгэдэг бөгөөд газар, нийгмийн халамж, иргэний бүртгэл мэдээллийн үйлчилгээ, сумын бүх иргэдийн бүртгэл, мэдээллүүдийг цахим санд байршуулан түүнээс холбогдох үйлчилгээг үзүүлж лавлагаа мэдээлэл олгож байна. 2017 оны 1 дүгээр улирлаас эхлэн газар эзэмшүүлэх дуудлага худалдааг газрын цахим бирж буюу MLE.mn сайтаар явуулж эхэлсэн ба Булган суманд газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу 2 дугаар баг "Г" хэсэгт байрлах Орхон	100%
---	-----	--	-----------	------------	--	--	--	------

						<p>аймаг орох зам дагуу үйлчилгээний зориулалтаар олгох 1200м2 газрын дуудлага худалдааг зарласан. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад газрын мэдээллийн нэгдсэн сан Ланд менежер программ хангамжаар газрын лавлагаа, эзэмшил, өмчлөлийн бүртгэлийн эрх үүсгэх үйл ажиллагааг явуулж, мэдээллийн нэгдсэн санд холбоод байна. Үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээллийг нэгдсэн санд бүртгэж лавлагаа мэдээлэл гарган үйлчилж байна.</p> <p>Мөн байгууллагын удирдлагын ABLE программыг үйл ажиллагаандаа ашиглаж хэвшсэн нь аливаа ажлыг шуурхай хурдтай зохион байгуулахад үр дүнгээ өгсөөр байна.</p> <p>Иргэдэд хүргэх аливаа мэдээллийг сумын цахим хуудсанд байршуулах, санал авах ажлыг хийж байна. Тухайлбал нийтлэг хэм хэмжээ тогтоосон шийдвэр гаргахын өмнө цахимд 30 хоног байршуулан санал авч байна.</p>		
	151	Албан ёсны цахим хуудасны тухай баяжилтыг бүр хийх	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Мэдээллийн хүртээмж сайжирна.	Байгууллагын цахим хуудасны танилцуулга, цаг үеийн мэдээлэл, тогтоол, захирамж, өргөдөл гомдол, харьяа байгууллагуудын мэдээлэл, сэрэмжлүүлэг мэдээлэл зэргийг тогтмол баяжуулан мэдээлж байна.	100%
	152	Нэг цонхны	2016-	Сумын ЗДТГ		Төрийн	Одоо сумын НЦҮ-д газрын	100%

		үйлчилгээ"-ний цар хүрээг нэмэгдүүлж, "Угтах-үдэх үйлчилгээ"-г хэвшүүлэх	2020			үйлчилгээний цар хүрээ нэмэгдэж шуурхай байдал хангагдана.	даамал 2, улсын бүртгэлийн ажилтан, нийгмийн халамжийн 2 мэргэжилтэн, хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан 1 мэргэжилтэн, өргөдөл хүсэлт- мэдээлэл зөвлөмж хариуцсан ажилтан нийт 7 ажилтан 5 төрлийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэж үйл ажиллагааг тогтворжуулсан ба иргэдэд хүргэх үйлчилгээг ойртуулахаар Нотариатчийг тус тамгын газрын байранд ажиллуулж байна. Үйлчилгээ авахаар ирж байгаа иргэдэд зориулан угтах үйлчилгээг жижүүрүүдэд хариуцуулан гүйцэтгүүлж хэвшлээ.	
	153	Тохижилт үйлчилгээний ангийн бүтэц орон тоог нэмэгдүүлэн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	2017-2020	Сумын ЗДТГ СТСХ		Хотын тохижилт соёлжилтын ажлын чанар сайжирна.	ТҮА-ийн бүтцэд 7 ажилтны цалингийн санг аймгийн ИТХ-аар батлуулсан.	100%
	154	Үйл ажиллагааны мэдээллийг орон нутгийн мэдээллийн хэрэгслээр иргэдэд хүргэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Мэдээллийн хүртээмж нэмэгдэнэ.	Байгууллагын үйл ажиллагааны мэдээллийг байгууллагын цахим хуудас, нүүр ном, Булганы мэдээ сонин, Булган сум мэдээллийн хуудас, Эх орон-21 сайт, урсдаг зарын самбар зэрэг мэдээллийн хэрэгслээр тухай бүр иргэдэд хүргэж байна.	100%
	155	Багийг чадавхижуулан Багийн хөгжлийн төвийн үйл ажиллагааг тогтворжуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Жишиг багт нийцсэн хөгжлийн төвүүд бий болж, багийн иргэд үйлчлүүлэх таатай орчин бүрдсэн	Булган сумын 1, 4, 6-р багууд багийн хөгжлийн төвтэй болж багийн Засаг дарга, хэсгийн байцаагч, өрхийн эмч нар үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа бөгөөд хэсгийн ахлагч нарын цуглаан, сургалт мэдээлэл хийх, биеийн тамирын болон	100%

						байна.	цэнгээнт уралдаан тэмцээн явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэн ажиллаж байна.	
	156	Төрийн албанд мэргэшсэн албан хаагчдыг бүрдүүлэх зорилгоор ажлын байрны тодорхойлолтыг нягтлан шалгаж ажил үүргийн хуваарийг оновчтой болгон төрийн албаны хүний нөөцийг хөгжүүлж байгууллагын чадавхийг бэхжүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Төрийн албаны үйл ажиллагааны үр нөлөө нэмэгдсэн байна.	Төрийн албаны сул ажлын байр гарсан тохиолдолд хүний нөөцөд бүртгэлтэй болон уг ажлын байрны шалгуурт заасан мэргэжилтэй иргэнийг сонгон авч ажиллуулж байна. Мөн ажилтнуудыг аймаг, орон нутгаас зохион байгуулж байгаа урт, богино хугацааны сургалтуудад тухай бүр хамруулан ур чадварыг эзэмшүүлэн чадавхижуулж байна.	100%
	157	Ажил үйлчилгээний онцлогт тохирсон соёл, хандлагыг хэвшүүлэх	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Үйлчилгээг эрхэмлэсэн төрийн алба бэхэжсэн байна.	“Ажилтны харилцааны соёл, хувцаслалтанд тавих шаардлага” стандартыг батлуулан мөрдөхөөс гадна “5С”-г нийт ажилтнууд үйл ажиллагаандаа хэвшил болгосон.	100%
	158	Тамгын газрын барилгад их засвар хийх	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Төрийн албан хаагчынажил лах нөхцөл сайжирсан байна.	Булган сумын ЗДТГ-ын барилгад гадна засварын ажлыг “Хонгорын чулуу” ХХК-иар 96,7 сая төгрөгийн төсөвтэйгээр хийлгэлээ. Мөн төсвийн хөрөнгө, ажилтнуудын өөрсдийн санаачлага дэмжлэгээр зарим урсгал засварыг хийж ажиллах нөхцөлийг тодорхой хэмжээгээр бүрдүүлсэн.	100%
5.1.2 Хууль эрх зүй, батлан хамгаалах, аюулгүй байдлын бодлогыг хэрэгжүүлж, нийтийн албаны ёс зүйг өндөржүүлэн, сахилга хариуцлагыг	159	Батлан хамгаалах үйл ажиллагааг иргэдэд нээлттэй сурталчлан, дайчилгааны төлөвлөгөө, цэргийн бүртгэл судалгааг бодитой	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Иргэдийн мэдлэг мэдээлэл сайжирна.	Сумын Засаг даргын захирамжаар 2017 оны ээлжит цэрэг татлагыг 2 үе шаттай зохион байгуулсан. Аймгийн Засаг даргатай байгуулсан үр дүнгийн гэрээний дагуу эхний 1-р ээлжийн цэрэг татлагаар 28	100%

дээшлүүлнэ		төлөвлөн ажиллах					залууг тэнцүүлсэн. Энэхүү арга хэмжээг олон нийтэд удаа дараа хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр 14 хоногийн хугацаатай мэдээлж ажилласан бөгөөд нийт 285000 төгрөгийг сумын Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс зарцуулсан. Цэргийн бүртгэл судалгааг тухай бүр хуулийн хүрээнд бүртгэл хөтлөн ажиллаж байгаа бөгөөд хугацаандаа бүртгэлд хамрагдаагүй 4 иргэнийг тус бүр 10 мянган төгрөгөөр торгож хүү торгуулийн дансанд төвлөрүүлсэн. Сумын дайчилгааны төлөвлөгөөг шинэчлэн тодотгосон.	
	160	Цэргийн жинхэнэ алба болон гэрээт цэрэг, цэргийн дүйцүүлэх албаны үйл ажиллагааг зохион байгуулах	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Хуулиар хүлээсэн үүрэг биелэгдэнэ.	Цэргийн албан тухай хууль болон Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн дагуу сумын ИТХ-ын тэргүүлэгчдээр цэргийн албыг дүйцүүлэн хаахаар хүсэлт ирүүлсэн 4 иргэний өргөдлийг хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлж, албыг аймгийн цэргийн штабтай хамтран хаалгаж байна. Дүйцүүлэхээр алба хаагчдыг хуулийн хүрээнд олон нийтийн болон шаардлагатай ажилд дайчлан ажиллаж, ажилласан бүртгэлийг хөтөлж байна.	100%
	161	Орон нутгийн чанартай авто замын уулзваруудад тэмдэг, тэмдэглэгээ тавих ажлыг	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Эрсдлээс сэргийлнэ.	Авто замын сангийн хөрөнгөнд тусгагдсан бөгөөд авто замын бродюр, хэвтээ тэмдэглэгээг тодруулах, төв гудамжны босоо тэмдгийг шинэчлэх ажил хийгдсэн.	100%

	162	үргэлжлүүлэн хийх	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Хорт зуршлаас урьдчилан сэргийлэх, нийгэмшүүлэх арга хэмжээ авагдсан байна.	“Эрүүл ирээдүй” хөтөлбөрийн сургалтын багаас зорилтот бүлгийн иргэдэд архи мансууруулах бодис болон архинд донтох өвчин, иргэний эрх, эрх чөлөөний тухай агуулга бүхий сургалтыг Цагдаагийн газрын хэсгийн байцаагч болон Хүний эрхийн үндэсний комиссын Булган аймаг дахь ажилтан Д.Мөнхсайхан нартай хамтран зохион байгууллаа. Энэхүү сургалтанд 6 багийн зорилтот бүлгийн 30 гаруй иргэн хамрагдлаа. Мөн сургуулийн нийгмийн ажилтнууд 7 хоног бүрийн 1 өдрийг сонгон сургалтуудыг үе шаттай зохион байгуулж байна. Өсвөр насны хүүхэд багачуудыг хорт зуршилд автахгүй байх, эрсдэлт хорт зуршлаас өөрийгөө хамгаалах, зөв дадал хэвшилд суралцах, өөрийн гэсэн үзэл бодолтой байх, тамхинаас хамааралтай иргэн болохоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор “Тамхины хор хөнөөл” сэдэвт сургалтыг зохион байгуулан 8-р ангийн 3 бүлгийн 77 сурагчаас 64 сурагч буюу 83 хувийг хамрууллаа. “Эрүүл ирээдүй” хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдэж байгаа томоохон ажлын нэг нь хүчирхийлэлд өртсөн иргэдэд нийгмийн үйлчилгээ үзүүлэх түр хамгаалах байр бөгөөд уг байранд 2017 онд эрх нь	100%
		“Эрүүл ирээдүй” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх						

							зөрчигдсөн 3 эмэгтэй, насанд хүрээгүй 10 хүүхдийг хүлээн авч, нийгмийн ажилтныг 24 цагаар ажиллуулан нийгмийн хамгааллын үйлчилгээ үзүүлэн холбогдох байгууллагуудтай хамтран хүүхдийн эрхийг хамгаалах, зөвлөгөө мэдээлэл өгөх зэрэг ажлыг зохион байгуулсан байна.	
5.1.3 Аливаа шийдвэр гаргах, үйл ажиллагаа явуулахад иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоонд тулгуурлан, ардчилсан удирдлагын тогтолцоог хэрэгжүүлнэ.	163	Нийтлэг хэм хэмжээ тогтоосон шийдвэр гаргахдаа иргэний танхимаар хэлэлцүүлж, иргэд, ИНБ-ын саналыг авч байх	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Шийдвэр гаргах түвшинд иргэний оролцоо нэмэгдэнэ.	2017 он гарсаар Булган сумын ЗДТГ, сумын ИТХ-ын ажлын алба, холбогдох мэргэжилтнүүд хамтран дараахь хэлэлцүүлгүүдийг хийж иргэдээс гаргасан саналыг шийдвэрт тусган ажиллаж байна. Иргэдийн хуулиар хүлээсэн үүргийн хэрэгжилтийг хангуулах, орон нутгийн төсвийг бүрдүүлэх зорилгоор айл өрх бүрт хөтлөгдөх “Иргэний үүргийн дэвтэр”-ийн төсөл, “Цэмцгэр Булган” уралдааны удирдамж, “Сумын Засаг даргын шагналын журам”, сумын мал бүхий иргэдийг оролцуулан “Суурин мал маллагааны бүсэд баримтлах журам”, “Ил зайдгай худалдаа үйлчилгээ эрхлэгчдэд түр зөвшөөрөл олгох журам”-ын хэлэлцүүлэг хийх, цахим хуудсанд байршуулан санал авах зэрэг ажлыг тус тус хийж цаашид анхаарах асуудлын талаар санал солилцох, саналыг шийдвэрт тусгах зэрэг арга хамжээг авлаа.	100%
	164	ИНБ,ТББ-ын үүсгэл санаачилгыг дэмжиж, төрийн	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Төр, иргэний харилцан итгэлцэл	Сумын Засаг даргын 2014 оны А/37 тоот захирамжаар ТББ-аар гүйцэтгүүлэх ажил	70%

		зарим чиг үүргийг гэрээгээр гүйцэтгүүлэх				сайжирсан байна.	үйлчилгээний жагсаалтыг батлан мөрдөж тамгын газрын үйл ажиллагааны үнэлгээний ажил, бүх төрлийн сургалт сурталчилгааны ажил, бүтээн байгуулалтын ажил, бүтээн байгуулалтын ажилд хяналт үнэлгээ хийх ажил, ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн оруулах, зарим төрлийн тэмцээн уралдаан зэрэг ажлыг хамтран зохион байгуулдаг.	
5.1.4 Гадаад харилцаа хамтын ажиллагааг боломжит чиглэлээр хөгжүүлж, хамтран ажиллана.	165	Хөрш зэргэлдээ орнуудын хотуудтай олон талт хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хамтран ажиллана.	2016-2020	Сумын ЗДТГ		Хамтын ажиллагаа хөгжсөн байна.	Сумын Засаг дарга Япон улсын Морие хотод айлчилж сувилагч, сурагч солилцооны талаар хамтран ажиллахаар туршлага судлаад ирсэн. Мөн ОХУ-ын Улан-Үдэ хотын багшийн коллежтэй хамтран ажиллаж Булган аймгаас 30 гаруй оюутныг сургаж байна. Энэ ажлын хүрээнд Булган сумын сургууль цэцэрлэгүүдийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, туршлага судлах зорилгоор 44-р цэцэрлэг, дунд сургуулийн үйл ажиллагаатай танилцаж туршлага судлах ажлыг НСАХМ Л.Туяа болон цэцэрлэг, сургуулиудын удирдлагуудын бүрэлдэхүүнтэй баг яваад ирсэн байна.	100%